EGYES SZÁM ÁRA 2 LEI. Cenzurat.

Cadea-Mare (Nagyvárad) 1923. Hétfő, március 19. Ötvenharmadik évfolyam, 63. szám.

NAGYVÁRAD

Előfizetési ár: Vidéken egy hóra 40 lei. Nagyvárados egy hóra 30 lei. | Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR | Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR | Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

A nagyváradi polgárság akciója a színház fenntartásáért

Többszáz aláírásos memorandum a város polgármesteréhez

Néhány hete látszólagosan mély bé-égbe ernyedtek azok a küzdelmek, et a nagyváradi magyar színház folyt létfenntartásáért. A csönd felszine azonban folyton a legsúlyosabb prob-k áramlottak. Teljes bizonytalanság-afelől, hogy megköti-e a város a szer-st a szinigazgatóval és ha igen, milyen gatásra számithat a színház a város éről: — mindeddig a jövő szezon elő-sitésére irányuló semminemü szervez-s sem indulhatott meg. Ma a nagyvá-szinház helyzete egyzerüen az, hogy egrövidebb időn belül nem hozzák alá a jövő évre vonatkozó szinházi ződést — úgy a jövő évi szervezke-ől teljesen lekéstünk; szeptembertől a legnagyobb valószinüség szerint nem szintársulatunk.

yvárad polgársága fokozottan érzi, y a szinjátszás integráns része tradi-kulturájának. Nem magyar, nem zsidó sovén és nem osztályérdekének, de egyetemes emberi kultura reáeső érté-ek. őt beragyogó egyik fényforrásának a a magyar szinészet intézményét. Ez data, hite ma határozottabb, cselek-b, mint bármikor; mert veszélyben fo-

Minden társadalmi osztálya, munkás-kezdve a dzsentriig, szellemi proletár-a nagytőke reprezentánsáig összefogott át s más mód hijján egy néma népszá-ás formájában, több száz aláirással el-tt memorandumban kéri a város pol-mesterétől: tegyék lehetővé, hogy szá-os kulturtényezőjének, a szinháznak ábbi birtokában s élvezetében megma-hasson.

A memorandum — melyet alább szerinti, teljes szövegében, összes alá-nak feltüntetésével közlünk — becsü-es, nyilt, de konciliáns kérelem több z nagyváradi polgár részéről a polgár-steren keresztül azokhoz az urakhoz, k Nagyvárad ügyeit a kormány neve-n intézik. Az aláirók: — maga a polgár-g. Néhány száz csak, de éppen igy le-ne néhány ezer is a memorandumon az irás. És ha csak pillanatra is felmerülne kétely azokban, akikhez az irás cimez-tett, hogy vajjon e néhány száz polgár lében képviseli-e az egész Nagyvárad aratát, ám tegyenek próbát. Adják oda beadványt bárkinek az aláirók közül egészitésre s egy hét leforgása alatt — ztositjuk — ezrek végtelenjébe facsarod-k az ujabb aláirások. De hiszen ezt a fogást hogy a város néhány vezetője szerről az adófizető tömegek igy is in-dózánsan megnyilatkozó akaratával szem-en fel sem tételezhetnők. Nem tételezhet-k fel, hogy ötvenharmadik férfi, akik oly örömest ivatkoznak néha tetteikben a polgárság izalmára, ezrek reprezentálásának hiva-ottságát többszáz polgártól elvitatnák.

Az aláirók maga a polgárság. Ugy, mint spontán lelkesedéssel kerekedett jo-ai oltalmazására s egyben a veleiáró kö-elezettségek vállalására is. Mezitelen nyiltsággal zúzza szét a polgárság memo-randuma — ha volt — a tanácsnak az anyagi felelősségre vonatkozó skrupulusait a szinház-kérdésben. Mert, amikor önként kér fényt és meleget továbbra is ugyan-akkor ő vállalja a: — világitást, fütést, vállalja szivesen a terheket, tegye vállára a tanács, senki soha ezért felelősségre vonni őket nem fogja.

Egyenesen, becsületesen, hátsógondolattól mentesen, nem sujtásos magyarkodásból, csak kulturájához való eltéphetetlen ragaszkodásból Nagyvárad közönsége ezt a memorandumot nyujtotta be tegnap a polgármesterhez. Nem politika, nem harcos ágálás ez, hanem — mondjuk — csupán annyi, hogy azok a magyaraiku ezrek, akik évtizedek óta, mint kulturéletük nélkülözhetetlen velejáróját tekintették azt, hogy szinházba menjenek, e kulturális szükségletük kielégitéséről nem tudnak és nem is akarnak lemondani. Ehhez joga van mindenkinek, viszont a város vezetőségének kötelessége, hogy erre a módot meg is adja.

A tanács tegnap már tárgyalta is a beadványt és kijelentette, hogy a memorandumban kivánt 300.000 leit már előbb is bevette a költségvetésbe. Lehet, hogy a tanács értesült a polgárság mozgalmáról (hiszen ez nem volt titok) és igyekezett azt megelőzni. Ha igy történt: annál jobb és annál dicséretesebb a tanács részéről. Félreértés volna azonban, hogy ezzel a kérdés dülőre jutott. A város közönsége az anyagi áldozat után most elvárja, hogy a pénzügyi akadály elháritását a szinházi szerződés gyors megkötése fogja követni. Mert ha a száraz költségvetési müvelettel befejeztetett volna a tanács munkája, akkor, amidőn azt hitte, hogy a magyar szinészet fenntartására nézve a tanácsban él a hajlandóság.

A polgárság beadványa a következő:

Polgármester Ur!

Nagyvárad város társadalma hónapok óta aggódó érdeklődéssel kiséri a szinház sorsát. Mindnyájan, akik a magyar nyelvet beszéljük, kulturális életünk féltett kincsének tekintjük a mag[illegible] szinészetet és minden törekvésünk ö[illegible]ntosul abban a kivánságban, hogy [illegible] var szinjátszást a város fenntar[illegible]

Mivel a magyar [illegible]sulat további fennmaradása megkövet[illegible] hogy a szinigazgató és a szintársulat tagjai már most kétséget kizáróan megtudják, vajjon a jövő esztendőre nyugodtan, a müködés reménységében szervezkedhetnek-e: kérjük Polgármester urat, sziveskedjék mindent elkövetni, hogy a szinház ügyében a döntő szó kimondassék.

Minden további habozás és halogatás azt jelentené, hogy a szinészek exisztenciája alól a talaj kicsuszik és a magyar szinészet sorsa még bizonytalanabbá válik.

Meggyőződésünk, hogy a nagyváradi magyar szinészet további boldogulásának sem a kormánynál, sem a városi tanácsnál elvi akadálya nincs: meghajlunk a kormányférfiak és a város vezetőségének ama kijelentései előtt, hogy a magyar szinjátszást megsemmisiteni nem akarják.

Ha pedig ez igy van, akkor bizonyára csupán pénzügyi okok késleltetik a városi tanácsot abban, hogy a jövő évre vonatkozó szinházi szerződés ügyében döntsön. Értesülésünk szerint a szinészet problémájának megoldása azon mulik, hogy a magyar szintársulat fennmaradásához a város közönségének anyagi támogatása — tudtunkkal az ingyenes fütés és világitás megadása szükséges. A városi tanács, felelőssége tudatában nem tudja magát elhatározni még a tekintetben, hogy ezt a támogatást, mely pénzértékben, egy évre 300.000 leit tesz ki — **megszavazza.**

Értjük és méltányoljuk a tanács megfontolt magatartását, hiszen a polgárság megterheléséről van szó. Éppen ezért sietünk a tanács elhatározásának megkönnyitésére, amidőn alólirottak, valamenynyien a város adófizetői kijelentjük, hogy készek vagyunk a terhet a szinház fenntartása érdekében elviselni. Segitségére akarunk jönni a felelősség vállalásában a tanácsnak, amidőn felkérjük Önt, polgármester ur és a város tanácsát, sziveskedjenek a szinház ügyében legsürgősebben dönteni, a szinigazgatónak a szerződés megkötésével a szervezkedésre a lehetőséget megadni, neki az ingyen fütést és világitást biztositani és annak költségét a költségvetésbe **akár mint külön adóterhet, akár mint pótadó-többletet** beállitani.

Teljes tisztelettel:

Dr Thury Kálmán, dr Váradi Ödön, dr Zoltán Károly, dr Stokker József, Oláh György, Faragó Sándor, Faragó Jenő, dr Stern László, dr Sarkady Sándor, dr Olasz Béla, Pásztor Ede, Novomeszky Károly, dr Zoltán Jenő, dr Cziffra Kálmán, dr Kaczián Kálmán, dr Adorján Ármin, dr Stern Bertalan, Krahon Aladár, Zacharias Jenő, Singer Elek, Aszódy Mihály, dr Ney Pál, dr Feldmann Ármin, dr Elovics Elek, Berger Sándor, dr Halász Andor, Váradi Lajos, Váradi Lajos, dr Waldmann Dezső, Radó Sámuel, Schwartz Mór, Somogyi Jenő, dr Illés István, Neumann Zsigmond, dr Rezső Mór, Czillér Imre, Pirovich József, Dévald László, Kovács Pál, Papp József, Takács Endre, dr Morvay Zsigmond, dr Berkes József, Friedländer Ernő, Korda Sándor, Mayr Sándor, Gyémánt Vilmos, Stein Sándor, Vadász Géza, Kovács János, Biczi Ferenc, Mök Sándor, dr Moskovits József, Ujvári József, Spitzer Ede, Kelen Béla, dr Bartha Dezső, Balogh Endre, Mezey Márton, Grósz E., dr Grósz Andor, dr Faragó

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Viktor, Sztupár Traján, Molnár Imre. Steiner Mór, Juhász József, Fóris Dezső. Mózes József, Gulyás János, Kriszta György, Nánási Géza, Robitsek Béla, Hartmann Sándor, Kulcsár István, Gyémánt Jenő, Salamon Mihály, Grósz Jenő. Aczél Jenő, Dobák Győző, Czeglédy Jeremiás, Iványi István, Gábor Géza, Kováts Károly, Mihelfy Jenő, Sztarill Ferenc, Kepes Samu, Zeman János, Maksa Andor, Farkas Sándor, Röff József, Kovács Sándor, Kohn Sámuel, Frank Mór. Sonnenfeld Gusztáv, Feinsilber Sámuel. Marton Manó, Katona Béla, Berkes József, Kocsán János, Fábry Albert, dr Tóth Ferenc, dr Oláh Béla, Vidosits Gyula. Nagy Imre, Veress Gyula, Papp László. Laczkó Sándor, Salgó Jolán, Farkas Imre. Fuszek Lajos, Középessy Kálmán, Darvas István, Izsák Vilmos, Schwartz Gyula, Kósa Barna, Flegmann Armin, Vadász János, Bartsch Ernő, Pogány Arthur, Török András, Vértes Márton, Heinrich Gyula, Grabinszky József, Papp Dezső, Szmazsenka Ernő, dr Lévai Béla, Tripsó Sándor, Kelemen Kálmán, Dekker József. Bereczky József, Schlesinger Lajos, Kortsmáros László, Buchinger Sándor, Tóth Sándor, Várady István, Stern Lajos. Kremlicza Lajos, Fáber Emánuel, Irimi Mihály, Krausz Zsigmond, Grünberger Dezső, Gonda Henrik, Varga László, Reisz István, dr Böszörményi Emil, dr Kovács Kálmán, dr Medvigy Ferenc, Vály Géza. dr Móricz Ernő, Flaskay Károly, Tóth Elek, dr Gyöngyössy István, Vámos Jenő. Korda Andor, Székely Lajos, K. Ruffy Pál, dr Szeghalmy Sándor, Perédy György. dr Kalmán, Vámos Dezső, Hegedüs Nándor, dr Kabos Béla, Szemere Miklós, Mihelffy Lajos, Tatár Zoltán, Krausz Samu. Szász Gyula, Ternyei Ármin, Biró József. Hanslián Ede, Sürger Bertalan, Róth Miklós, dr Szemes Ferenc, ifj. Szolga Sándor. Cserey Dezső, Pribék Imre, Halász Gyula, Tabéry Géza, Marót Sándor, Fehér Dezső, Pásztor Bertalan, Boros Jenő, Grósz Ignác, Fohn Dezső, Benedek Miksa, Szalay József, Waldmann Ödön, Szépkuthy Tamás stb. stb.

Háromszázezer leut előirányzott a város a szinház céljaira

A város jövő évi költségvetésének tárgyalása folyamán tegnap délelőtt Szücs Géza főszámvevő a tanácsnak előterjesztett javaslatában bejelentette, hogy a mult évben százezer leit vettek fel a szinház különböző kiadásaira, a jövő évre csak annyit terjeszt elő, hogy a szinház személyzeti illetményei változatlan maradnak.

Benedek Aladár tanácsos kifejti, hogy nem lehet tudni, hogy ki kapja meg a szinház koncesszióját, de áldozni kell a szinháznak, legalább a világitást be kell állitani a költségvetésbe és azt hiszi senki sem fog felszólalni a kultura ezen szolgálata ellen. Segiteni kell az idejövő román társulatokat s minden áldozatot meg kell hozzon a város a szinház akadálytalan működésére.

Simonca György főügyész szerint két eshetőség van: vagy magyar igazgató kapja meg a koncessziót, vagy román. Előbbi esetben segiteni kell a szinházat, hogy minél több román előadás tartható legyen s a magyar igazgató kárpótoltassék. De mindenképpen nagyobb engedményt kell adni a városnak s azért **három** százezer leit javasol felvenni a költségvetésbe a román társulatok támogatására.

Bucico Coriolán polgármester őszintén óhajtja, hogy a szinház kérdése teljes megoldást nyerjen, úgy, hogy a szinház ügye ne kerüljön minden héten a tanács elé. Fontosnak tartja, hogy a fütés és világitás, technikai személyzet, diszletek rongálása miatt a szinház igazgatója kártalanittassék s a szinház akadálytalanul teljesitse kulturális hivatását.

Ekkor nyujtottuk át a polgármesternek a többszáz váradi adófizető polgár aláirásával ellátott memorandumot.

Dejeu Péter kulturtanácsos felolvassa a memorandumot. A polgármester felvilágositást kér Dejeu-tól hogy milyen stádiumban van a szinházi szerződés ügye a szinigazgatóval? Dejeu beielenti, hogy a sziüngyi bizottság négy ülést tartott, az ötös bizottság is tárgyalt, de eredményre jutni Parlagi igazgatóval nem tudtak.

A főügyész szerint azért nem tudtak megegyezni, mert Panlagi igazgató 1924. évi április végéig kivánja a szerződést megkötni, amit a város nem tehet meg, mert nem tudja kinek fogja a kormány adni a koncessziót. Az igazgató csak ez esetben hajlandó opciót adni, a diszleteket s felszereléseire viszont a város csak erre az évre jogosult tárgyalni Parlagival. A helyzet úgy áll, hogy a város nem kényszeritheti Parlagit, hogy elfogadja a főügyész szerződés-tervezetét, viszont Parlagi sem követelheti, hogy mi elfogadjuk az övét. Itt megakadtak tehát tárgyalásaink.

(A főügyész úgylátszik elfelejtette, hogy Parlagi a jövő évi szerződést a maga részéről is azzal a fenntartással kéri, hogy a minisztertől a koncessziót megkapja. Ha ezt a fenntartást belevesszük a szerződésbe, nincs semmi oka a szerződéskötés elhalasztásának.)

Bucico Coriolán polgármester: én minden érdeket igazságosan és jogosan akarok kielégiteni. Várjuk meg mig a belügyminiszter jóváhagyja a költségvetést. A fontos, hogy 300.000 ezer leit már a beadvány átvétele előtt felvettük a költségvetésbe. A polgárág beadványából azt látom, hogy aggodalom van a magyar színészet jövője felett. Nincs szándékunkban — úgymond a polgármester — a magyar szinészetet megszüntetni, sőt még jogait sem akarjuk csorbitani, de a román kultura érdekeit meg kell védenünk, igyekezni fogunk harmóniát teremteni a román és magyar szinészet között. Nem képzelek olyan pénzügyi bizottságot, vagy bárkit aki ezt az összeget a költségvetésből törölni akarja.

A szinház kérdése különben — folytatta a polgármester — a 300.000 leiel kilencven százalékban meg van oldva és megnyugtatjuk a beadványozó polgárságot, hogy már a beadvány előtt gondoskodtunk a szinházról és igyekeztünk megtenni mindent a kultura érdekében. A költségvetés ügyében magam járok el — mondotta a polgármester — a miniszter úrnál és amennyiben azt és ebben a 300.000 leies tételt elfogadja a miniszter úr, úgy a szinház-kérdés teljes elintézést fog nyerni mindenki megelégedésére.

Mindenkinek saját érdeke

hogy mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, bizalommal forduljon a

Dávid és Kohn

uri szabó céghez :: ::

Str. Alexandri (Teleki-u) 4. sz. városházzal szemben, hol a legujabb divat szerint szolid árakért

elsőrendü munkát készitenek.

Nem hagyta jóvá a miniszter az épitési adó szabályrendeletet

Még az ősz utóljan, hosszas és leges tárgyalásokat folytatott le a tan az illetékes bizottságok, egy megalk épitési adó szabályrend tárgyában. Az épitesi szabályrende készitése Mangra Demeter dr. főügyész propoziciója volt és tulajdonk intencióiban a lakásmizériákon vald tésre célzott.

A szabályrendelet egy bizonyos zaléku progressziv adó kivetését tette lehetővé, melynek befolyó jövedelmei sorban a megrongált épitmények, lak karbantartására, renoválására ford volna. Az esetleges fennmaradó jöv többletek pedig uj lakóházak épitésére gált volna.

A helyi fórumokon jóváhagyott resztülment épitési szabályrendelet mo rült a miniszter elé. A miniszter nem h jóvá a szabályrendeletet és eltiltotta érvényesitését.

Az indok az, hogy generális elve mánynak, hogy a városok pótadón vül semmiféle más adónem nem vethetnek ki.

A miniszter letiltó rendeletével a tési adó szabályrendelet véglegesen le a város munkaprogramjáról. Ezzel az az égető lakáskérdés nincs és nem i megoldva. Éppen ezért a város érdel való más és talán tökéletesebb meg keresni, a leromlott lakásviszonyok vitására.

A gályarab

Ez a páratl nul izgalma kalandor dra most uj form ban kerül ben tatásra: a k részből 9 h talmas felv nást csinált ugy, hogy mo egy előadás az egész fi látható. A Ba zac regény ny mán készült i galmas kala dor történet főszerepeit Paul Wegene Lydia Salman va, Ernst Deutsch és J kob Tiedtke játszák, a le kitünőbb fil művészek. — film rendkivü li hosszuságá gára való te kintettel az előadások pon tosan kezdőd nek. Az izgal mas Dorian fil ma utoljára látható a Do rian Filmszin házban.

VADAS JENŐ Női divatáruháza Rákóczi-ut 5. **Szövetek** coverkottok, gabardniok, poszt különlegességek, csikos a'j é ruhakelmék óriási választékba

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Egy letünt nemzedék

PÁVEL MIHÁLY.

Irta: **Lovassy Andor.**

Sem ezt az ujságot, sem e sorok irót nem vádolhatja senki azzal, hogy vaha részrehajlóan és igazságtalanul emlékezett meg a mult idők eseményeiről és azokról a férfiakról, kik ennek a városnak és ennek a vármegyének egykor számottevő vezérei, alkotó munkásai valának, kik nemcsak politikai, hanem egyházi és társadalmi téren, a békének és megértésnek áldásos magvait hintették a barázdákba.

A letünt század végső évtizedeinek egyik köztiszteletben és közbecsülésben álló alakja volt P á v e l Mihály nagyváradi görögkatholikus püspök.

Szerény modoru, szelid lelkü férfi a fórumon, buzgó és tiszta életü főpap hivei között a templomban, de kemény jellemü, erős akaratu és acélos kezü kormányzó a számára kijelölt határok között, elsőrendü körültekintő gazda a saját uradalmában.

A püspökségi birtokokat sulyos és nagy terhekkel vette át, de szorgalmával, takarékoskodásával nemsokára letörlesztette az adóságokat és nehány esztendő mulva jövedelmezővé tette azt a földet, mely a könnyelmü gazdálkodás terhei alatt évekig nyögött. Letarolt erdők irtásán, kiélt, elsoványodott földek ugarán uj és virágzó életet teremtett. Jövedelmeit nem forditotta önös célokra, hanem jótékonyságot gyakorolt ott, ahol jótékonyságot kellett tenni és ahol segitséget vártak tőle a szükölködők.

Hollódi uradalmában nagy kiterjedésü szőllőmüvelést alkotott, a bihari hegyekben levő erdőterületeit lankadatlan buzgalommal és kitartással befásította és megőriztette azt az erdőrontó fatolvajoktól. Máramaros vármegyei birtokát is hasonló gonddal kezelte. A gyönyörü fekvésü „Biharfüredi", „Stana de vale" — fenyőkkel koszoruzott — völgybe remek fürdőtelepet létesitett, a magyar és a román intelligenciát villák épitésére buzditva, az épitőknek csekély áron telkeket adott el, az oda vezető utat a vármegye hozzájárulásával kiépitette és jókarban tartotta. Pár év mulva ugy a nagyváradi, mint a vármegyei uri családok itt találtak pihenő és csodatevő helyre, itt, a tűlevelü fák örökzöld rengetegében, a „Csodaforrás" vizének a partján.

A kezdetleges faházak eleinte nem valami nagy kényelmet adtak, a koszt is gyenge volt egy időben, de a tiszta, ózondús levegő, a jéghideg kristályvíz azért mégis csodákat mivelt.

Nagy tervei voltak ezzel bűbájos fürdőtelepreu P á v e l püspöknek. A Jádvölgyén fogaskerekü vasutat akart létesitent a légvonalban nem távol eső, vasuti fővonalig.

Hiszen ugy szerette ezt a helyet, mint a tündérmesék ringó bölcsőjét, melyben álmodni lehet csendről, nyugalomról, békeségről . . .

*

Regényes, de családias jellegü fürdő volt akkor Biharfüred. A nyári hónapok forrósága elől nehány hétre ide menekült a város és vármegye uri társadalma. Volt mulatság, jó kedv, tréfálkozás és gondtalan pihenés.

Maga a püspök komoly, csaknem szótalan ember, de volt neki egy tanulótársa kivel valaha együtt járt a szemináriumban egy római katholikus lelkész, egy kopott reverendáju, szegény, falusi plebános, az öreg „T ó n i b á c s i", vidám kedélyü, eleven eszü ember; ez csinálta a hangulatot az ördögségeket, a bolondságokat, melyeken még a püspök is hahotázva kacagott.

Egyszer „Szépségversenyt" rendezett Tóni bácsi, előbb az asszonyok, azután a férfiak között. Az asszonyokra a férfiak, a férfiakra az asszonyok szavaztak, még pedig titkosan.

A hölgyversenyben hogy ki lett a győztes, már nem tudom, de arra emlékszem, hogy ki volt a legszebb férfi?

Nehány hétig ott időzött a „Paszulyvár" néven ismert Szeminárium tudós igazgatója, néhai dr L a u r á n Ágoston, görögkatholikus kanonok. Szelid lelkü, csendes természetü, vallásos férfiu, ki akkortájban került haza Rómából és olyan szent életü, szemérmes ember volt, hogy nemcsak a nőket, hanem még a tyukokat is kerülte, ha találkozott velük. Ezzel a nőgyülölő, tiszta erkölcsü pappal szemben egy csinos, fiatal embert jelölt a Pável püspök szárnysegéde a férfi szépségversenyen. Folyt a korteskedés mind a két párton s a leányok és a menyecskék nagytöbbsége pajkosságból rászavazott dr L a u r á n Ágoston kanonok urra. A szépségverseny győztese azonban annyira elszégyelte magát, hogy azonnal elakart utazni, végre is a püspök megmagyarázta neki, hogy tréfa volt az egész és nem bűn az, ha valaki tetszik az asszonyoknak. De még akkor se tágitott a szentéletü férfiu, végre e sorok irója megigérte, hogy a legközelebbi vasárnap csuffá teszi a gonosz rendezőt.

Lerajzoltam szénnel a Tóni bácsi életnagyságu arcképét, az orrát kipirositottam veresfölddel, a képet felakasztották az ebédlő falára, beboritották egy kávés abrosszal és ódát is irt hozzá a festő, Vulcan József pedig prózában méltatta a dicső férfiu érdemeit s mikor lehullt a lepel — a tarka kávés abrosz — az arcképről, mindenki kacagott, de legjobban dr L a u r á n Ágoston. Örömében aztán sorba kinálta a társaságot tubákkal; völgy és hegy hatalmas prüszkölésektől visszhangzott.

*

Ilyen derült napok ragyogtak Biharfüred felett valaha, régen, a Pável püspök idejében. Pedig ez a tevékeny és tetterős férfiu itt is dolgozott. Korán kelt, korán feküdt. Maga személyesen apró üzleteket; ő adta el — ugyszólván szekérszámra — erdeinek fáit, a sugárfenyőket, a csipkéslevelü bükköt, a hatalmas tölgyeket. Egész nap a rengeteg ölén bolyongott, ellenőrizte az embereit, az erdőkerülőket, hogy igaz uton járnak-e? Jól sáfárkodnak-e?

Volt neki egy öreg, nyolcvannégy éves summárja, szumános, boeskoros, öreg román ember, a féllábára sántitott, (valaha egy vadkan hasitotta fel a horgasinát.) Ez az öreg summár különböző titkos fauzletekkel nagyon megszedte magát; gazdag ember hirében állott. Az is volt. Egyszer aztán a jószivü Pável püspök is megsokalta az öreg erdőcsősz tiltott üzelmeit és maga elé rendelvén, igy szólt hozzá:: — Na öreg, most már elfogyott a türelmem, én tovább nem tűröm a te visszaéléseidet, meg a lopásaidat, kitelt az esztendő, mától kezdve nem vagy summár, eredj haza Dombroványa, lopjad a magadét . . . Elmehetsz Isten hirével!

Az öreg hütlen cseléd az agyarára szoritotta a makrapipát, azután vakmerően ránézett a gazdájára és igy szólt: — Nem megyek én uram, hiába mondod, nem megyek! Itt születtem én ebben a szép, zöld erdőben, ebből a kristályvizü patakból iszom már nyolcvanhárom esztendő óta, mióta emlőjétől elválasztott az édes anyám, ismerek itt minden hegygerincet, minden völgyet, minden barlangot: tavasszal hallgatom a madarak dalát, télen a farkasok orditását, ha lekergetsz a Jád-völgyén, visszajövök a „Varvu Poeni" havacsucsán. Három püspököt temettem már én el, téged is elfoglak temetni, meglásd. Hamarabb elmész te innen, mint én . . .!

Pável püspök erre a beszédre megsimogatta őszbevegyült, hosszu szakállát, azután elmosolyodott, majd szomoruan, bús'san igy válaszlt: — Maradj, vén zsivány!

Az öreg summár nemsokára eltemette a negyedik püspököt is.

*

Még életében rengeteg sokat áldozott P á v e l Mihály jótékony és főként közmüvelődési célokra. De minek sorolnám fel azokat pontonként és egyenként. Tessék szétnézni Belényesben vagy Nagyváradon és méltóztassanak megtekinteni végrendeletét. Gondoskodott ő a saját fajának emeléséről, kulturájának fejlesztéséről, bőségesen és tele markkal, emellett nem feledkezett meg rokonairól sem.

Mi magyarok, még halálában is irigyelhetjük az ilyen, faját szerető, áldozatot hozó főpapot, különösen most.

küzdelmeinek során, szomoru napjainak borongó ideién.

Tessék követni a Pável Mihály példáját azoknak, akiknek kötelessége és akiknek ezen a földön módot adott hozzá az Uristen jóságos kegyelme.

* **A Népszövetségi „Hangya"** tagjai uj tagsági igazolványt kapnak az irodában a vásárlás visszatéritéshez.

BARNA JENŐ női divatáruháza
Nagyvárad, Ferdinánd király (Rákóczi)-ut 3.

Az összes tavaszi ujdonságok már beérkeztek
Meglepő nagy választék női divatszövetekben, köpenykelmékben, Coverkottokban, különleges aljkelmékben.

Vászon osztályomban: *Teljes menyasszonyi kelengyék, Grünwald és Wahl fehérnemüi, ágy és asztalnemüek, Regenhard és Reimann legjobb vásznai. — Paplanok és matracok méret szerint készülnek.*

Georgettek, törökös ujdonságok, grenadinok, angol zefirek, osattok! Minden olkkben óriási választék

HOLLÓS tavaszi ujdonságai megérkeztek

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Mikor a magyar parlamentben obstruáltak

Azt irják egyes lapok, hogy a kormány vagy teljesen az ellenzék eltávolitásával fogja tető alá hozni az alkotmányjavaslatot, vagy pedig erőszakkal fogja — a házszabályok mellőzésével — az alkotmányt a törvénykönyvbe beiktatni.

Akik szeretik a multakból az analogiákat kikeresni, azok számára a magyar parlamenti élet kinálkozó példákkal szolgál. A liberálisok szemére is vetik Maniunak, hogy a magyar parlamentben tanulta az obstrukciót. Nincs mit egymásnak szemrehányi. Mert Vintilla Bratianu nem volt soha tagja a magyar képviselőháznak, azért az ellenzék eltávolitásában a magyar parlament eseményei szintén szolgálnak idekinálkozó utmutatásokkal.

A Khuen—Héderváry-kormány idejében ismeretes zsebkendő-affér, a házszabályok erőszakos megszavazása, az ellenzéki képviselők tintatartó dobálása, a rend fenntartására beállitott darabontok kiverése — mindezekről most nem akarunk beszélni. Azt sem akarjuk részletesen feleleveniteni, amikor a Fehérváry-kormány idején a parlamenti ellenzék nem akart meghajolni a házfeloszlató királyi kézirat előtt, ugy hogy a katonaságnak kellett a Házat szétoszlatnia és kiüritenie.

Sokkal emlékezetesebb az 1912. évi véderőtörvény históriája. A Lukács-kormány beterjesztette a létszámemelésről szóló törvényjavaslatot, amely ellen az ellenzék heves obstrukciót kezdett. Berzeviczy Albert házelnök a házszabályok keretén belül kezelte az obstrukciót, amely igy időtlen-időkig eltarthatott volna. A kormány Tisza István energikus fellépésére elhatározta, hogy véget vet az obstrukciónak ugy, ahogy tud. Mivel Berzeviczy erre nem akart vállalkozni, lemondott és helyébe Tisza Istvánt választotta meg a Ház elnökévé. Ekkor már mindenki sejtette, hogy a vaskéz politikája gyakorlatban is érvényesülni fog, különösen pedig, mióta Tisza Kálmán gróf nagyszalontai beszámolójában kijelentette, hogy az uj véderőtörvényt — ha kell — erőszakkal is meg kell szavaztatni. Nemsokára ez be is következett. Egyik obstrukciós napon Tisza István váratlanul félbeszakitotta a vitát és feltette a kérdést:

— Elfogadja a Ház a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben, először, másodszor és harmadszor.

Óriási megrökönyödés támadt. A fegyelmezett munkapárti többség egyetlen tagja sem árulta el előre ezt a puccsot ugy, hogy az ellenzék meglepetése példátlanul nagy volt. Lárma, üvöltés, kavarodás, botrányt. Mit sem használt. Tisza rendithetetlenül ült ott az elnöki székben, hirdette ki a határozatot és az ülést bezárta.

Mivel a magyar politikában a házszabályokat szentségnek tekintették, elképzelhető volt a hatás, amit a házszabályok teljes negligálásával meghozott határozat keltett. Az ország munkapárti közvéleménye hangosan helyeselte Tisza István energikus eljárását, viszont az ellenzéki közvélemény árulót, zsarnokot, bécsi bérencet kiáltott.

A délutáni gyülésre az ellenzék azzal jött el, hogy világraszóló botrány árán is meggátolja a további parlamenti munkát. Az ülés megnyitása után egetvivó zaj és üvöltés tört ki az ellenzéken. Fülyülés, sipolás, dobolás. De Tisza erre is elkészült. A házszabályok ama szakasza alapján, hogy az elnök köteles a rendet fenntartani, Tisza rendőröket vezényeltetett be a Ház üléstermébe, akik az ellenzéki képviselőket kicipelték a teremből. Megrázó jelenetek játszódtak le, mert számos ellenzéki képviselő ellenszegült és valósággal ki kellett őket hurcolni. Néhány rendőr sulyos ütlegeket is kapott. Többek között Andrássy Gyulát és Justh Gyulát is kicipelték. Apponyi ezt nem várta be; mikor a rendőr a vállára tette a kezét, elhagyta az üléstermet.

Ekkor a munkapárt egyedül maradt a házban. Tisza beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy az ország érdekében egyszer, egyetlenegyszer meg kellett szegni a házszabályokat. (Ezt az egyszer — egyetlenegyszer jelszót később gyakran vágták neki gúnyosan vissza.) Telegdi József felolvasta ezután az összes munkapárti képviselők aláirásával ellátott ünnepélyes deklarációt, amelyben kijelentik, hogy a Ház többsége megszavazottnak tekinti a véderőjavaslatot, másképen az obstrukció miatt nem járhatott el és az elnök eljárását mindenben helyesli. Utána Vadász Lipót beterjesztette az u. n. lex Vadászt, a házszabályok szigoritását, amit el is fogadtak.

Az ellenzék ezután mindennap megkisérelte, hogy bemenjen a Házba, de a Ház kapujában a rendőrök állták utjukat és nem mehettek be. Igy tartott ez a felvonulás naponként hónapokon keresztül, míg végre az ellenzék megunta, leszerelt és békésen visszatért a parlamentbe.

Nincs semmi uj a nap alatt.

Az uj házbér-adó

Ismerteti: **Dr Lengyel Zsigmond.**

I.

Az uj adótörvény a beépitett birtokok jövedelmi adóját a városok által szedhető pótadóval együtt a megadózandó tiszta jövedelem 18 százalékában állapitja meg.

A Titulescu-féle törvény a házbér adókulcsát 15 százalékban állapitotta meg és ennek alapját az épület, bérleti értéke szerinti tiszta jövedelme képezte, de a jelenleg létező pótadókat átmenetileg továbbra is fenntartotta, valamint a kormányt feljogositotta, hogy a törvényben létesitett adók után pótadókat szedhessen.

Ismeretes az ezen törvény alapján lefolytatott becslési eljárás, melynek eredményeként a becslő bizottságok az 1920 évi bérértéket a kibocsájtott titkos kormányrendelet értelmében az 1910 évi bér 4—7 szeresében és leiben állapitotta meg és a törvény szerint ezen adóalap után lettek volna szedők a 15 százalékos és az eddig is szedett pótadók a 15 százalékos és az eddig is szedett póta

A bérleti értéket és az ennek alapján kirovó adót az összeiró bizottságok a helyszinén öt évre állapitják meg, ha azonban az első évi időszak 3-ik évében, a lei árfolyama emelkedés folyományaként, a bérleti értékek, az összeirás érték egyharmad részével csökkennének, akkor a kormány a költségvetési törvényben intézkedhet aziránt, hogy a harmadik év befejeztével uj becs eszközöltessék.

A törvény az ideiglenes adómentesség időtartamát, bizonyos, városunk polgárait nem érdeklő tektől eltekintve, öt évben állapitja meg; azon épületek és épület toldások azonban, melyek 1921 kezdve 1925-ig épittetnek, 10 évi adómentesség részesülnek.

Az adózók kötelesek a folyó évi március 16 április 15-ig terjedő időközben minden ingatlan külön-külön és még akkor is vallomást benyujt ha az ingatlan adómentességet élvezne is. Az összeiró bizottságok ingatlanonként és adózónként jegyzőkönyvet vesznek fel és ezt az adózónak, vagy családja, vagy szolgálati személyzete valamely tagjának elismervény ellenében kézbesitik, vagy pedig az ingatlanon kifüggesztik. Az igy keletkezett határozat ellen ugy az adózó, mint a kincstár képviselője 20 napon belül felebbezéssel élhet s felebbezési bizottsághoz. A felebbezési bizottság határozata a kihirdetéstől, vagy ha az adózó nem volt jelen, a határozat kézbesitésétől számitott 20 napon belül: hatásköri tullépés, nyilvánvaló mulasztás, illetékesség hiánya, vagy pedig törvény megsértése miatt felülvizsgálati kérelemmel támadható meg. A felülvizsgálatok elbirálására, abban az esetben, ha a megtámadott határozat tárgyát képező adó nem haladja meg a 100.000 leit, a helyi törvényszék, ellenkező esetben pedig a legfőbb Semmitőszék illetékes.

Kárpitos

munkákat elsőrendü kivitelben készit:

GIDÁLI MANÓ

Uri-u. 2. :—: Rákóczi-ut 6.

Bermann Fehérnemü Aruház Sas-passage.

Értesités! Szives tudomására hozom a nagybecsü vevőközönségnek, hogy fehérnemü-üzletemhez a legmodernebbül fölszerelt

fehérnemü-varrodát

rendeztem be. Mivel speciális gépekkel dolgozunk a legfinomabb fehérneműeket is készitjük.

Teljes mennyasszonyi kelengyék, férfikelengyék és babakelengyék elkészitését, ugyszintén egyes darabok rendelését is vállaljuk és a legnagyobb pontossággal elkészitjük. **Kész fehérnemüek óriási választékban** a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig a legjobb anyagból.

A vevőközönségnek nagy előnyére van a vásárlás nálam, mivel nagy mennyiségben magam gyártom a fehérneműeket és már **egyes darab vételnél is gyári árban árusithatom.**

Állandó nagy raktár harisnyákban,

női, férfi és gyermekharisnyát mindenkor nagyon olcsón lehet nálam beszerezni.

TUNGSRAM

A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Tőzsde, Ruhr s az aranylakkos táncosnő

A köruton rohantak az autók és rohantak az emberek, tizenkét óra volt, a szálló kapujában neki ütköztem egy katonatisztnek:

— Szilárd? — kérdezte a katonatiszt izgatottan, egy Magyar Hirlapot ragadva ki a rikkancs kezéből s a rikkancs csöppet sem meglepődve válaszolt:

— Tartós irányzat.

S a különös diskurzuson csak én lepődtem meg, a naiv vidéki, aki még elején kezdem olvasni az ujságot s nem visszafele.

1923-ban ez Pest. Mindenki tőzsdézik, a lapok a tőzsderovatokkal teltek s nemcsak a kabarék, de a vezércikkirók főtémája a kosztpénz, mely minden kockázat nélkül milliókat hajt a tőkepénzesnek s tulajdonképpen nem más, mint átkeresztelt uzsora. Az előkelő hotel hall-jában a suttogó párbeszédekből, amit kivehet az ember: Cukor . . . Rima . . . Ganz . . . Urikány. A borbély borotválás közben árfolyomkérdéseket tárgyal és arbitrál a főpincér, aki jó tippeket kap a bankdirektortól. Aki napi 15000 koronát fizet az első emeleti fürdőszobás lakásért. A liftbe öten szálltunk be s a barátom általános derü közben jegyezte meg az emeletenkint kiszálló vendégekre:

— Első emelet: Ganz-Danubius, második Fegyver, harmadik Magnezit, a negyedik emeletes vendégnek csak Műtrágyája van.

Az ötödikre már csak magunk robogtunk részvénytelenek és zsebeink, ha legfeljebb ujság-papirral teltek. A mi ugyan eléggé végzetes könnyelmüséggé válhat; az ötödik emeleti szobaár is kitesz napi 2000 koronát, rossz lei valutában 125 lei, borravalókkal együtt félsmucigan 150 leit.

Végzetes és pokoli tánc az aranyborju körül, ami Budapesten tart s nincs, nem mutatkozik megállás az őrület forgatagban. Az ugynevezett keresztény lapok mérges cikkekben támadják a tőzsdét s aki ismeri a helyzetet, legyintve intézi el a kérdést: ugyan, a cikkiró ur dühös konkreminőr. Tudott dolog, hogy a legmagasabb állami funkcionárusok milliárdokkal vannak érdekelve és beszéltem egy különitményi tiszttel, aki Neufeld bácsinak (igy mondta: bácsi) készült dispoziciót adni legujabb kötésére vonatkozólag.

Ebből a papirarany káoszból nő fel a horribilis drágaság, mely nem ismer mértékeket. Az agrár Magyarországon nem csak az élelmezés drágább száz-százötven százalékkal, de a textil- és bőráru is még mindig lényegesen olcsóbban szerezhető be az erdélyi piacon.

A mulatóhelyek mégis zsufoltak. Hogy hetenkint nyilik egy-egy uj kabaré, a mely egyuttal vacsorázó hely is. Nagy Endre, a Palace-étteremben konferál s a legkitünőbb színészek lépnek föl ezekben éjjeli lokálokban. Öthat helyen szerepel némelyik színész egyetlen éjszaka folyamán s a kabarék müsorán ugyancsak megátszik az erőszakolt tultermelés. Sehol egy ötlet, sehol semmi megkapó. Jelentéktelen bluettek s mindenütt egész paródia láncolatok arról, amit a többi szórakozóhelyeken játszanak. A diadalmas sikerü Zerkovitz operett, az Aranymadár vezet még ma is, közel a háromszázadik előadáshoz. Ekként létezik Zöld madár, Finom madár, Keck madár, Jó madár s a madarak egész raja még, melyek a nemrégen leszerepelt orosz Kék madár miatt is aktuális repülők ma a budapesti éjszakában.

De a komoly szinházak müsora is unalmas. Minden hangos kürtszó, reklám, dob dacára egymásután buknak a darabok. Egyedül a „Válópörös hölgy" iránt nyilvánul érdeklődés, mely a „Szerelem Vására" szerzőjének, Vajda Ernőnek a szinmüve. Ebben az esetben, bár tény, hogy kvalitásos szinpadi irásról van szó. a cimaz, mely egyedül is sikerre predesztinál. Az operettek közül a Marinka táncosnő vezet, Biller Irénnel, a Bajadér Fedák Sári alakitásában csunyán megbukott, sulyosabban az Égi és földi szerelemnél is. Nem hozott szerencsét a Molnár—Fedák házasság.

A hét utolsó napján ellenben egy érdekes irás jelent meg, Nádas Sándor könyve Párisról, ahol két-három hetet töltött. Nádas szokott modorában rendkivül lebilincselő módon meséli el, hogy mit lát egy pesti ember Párisban, 1923 tavaszán. A párisi utcák sárgára festett nőiről szól a hétives könyvecske, a Moulen Rouge-ról, mely kereskedősegédek tanyája lett s a Rat Mortról, (Rat Mort: döglött patkány) ahol vidéki palik isszák le magukat. Külön fejezet illeti Mistinquette kisasszonyt, aki állandó lázban tartja Párist hetek óta. Mistinquette kisasszony nemrég az utcasarkok angyala volt még, mig most aranyra lakkozva meztelenül táncol százhusz feketére és ezüstre szinezett meztelen nővel, akik mind egyformán soványak, egyformán magasak s buja idomaikkal isteni kert ők a sóvár párisi nép életlázadásában. A Ruhr-ról — irja Nádas, — csak a vidéikek beszélnek.

(bl.)

A megyei árvaszék államositása

A vármegyei árvaszéket, amint annak idején megirtuk, a kormány április elsejétől a biróság hatáskörébe helyezte át. A prefektus most előterjesztette a belügyminiszternek azoknak az árvaszéki tisztviselőknek névsorát, akik az állam kötelékébe áthelyezendők. A névsor a következő: Bulzán János árvaszéki elnök. Jerzsák István tanácsvezető elnök, Udvarhelyi Béla, Beöthy György László, Beliczay Elek, Fráter Ödön, Malita Pál, dr Gherlán Gábor és Mangra József árvaszéki ülnökök, dr Kovásznay Marcel fogalmazó, Poltej Kálmán gyakornok, Járossy Gyula és Sztankovics László számvevő, Liszka Gyula nyilvántartó, Soltész Zoltán, Költő Gyula, Mogyorós Huszár Traján, Buzi János, Bornemissza Béla. Demjén Sándor, Gödény László, Szabó István, Oláh Ilona irodatisztek, továbbá tizenkilenc napidijas és hat szolga.

Hires primadonnák Heimburg asszony könyvéről

Most, hogy a szenzációs Heimburg-regények gazdag sorozatának két első része: a „Mihaszna kisasszony" és a „Sabina kérői" magyar nyelven már megjelent a könyvpiacon, valóságos Heimburg-láz gyulladt végig az olvasók beláthatatlan tömegén. Főképpen a nőolvasók azok, akik megérezték, hogy ez az az irónő, aki tenizelgő és lebilincselő irásaival legközelebb férkőzik a szivükhöz, mert hiszen a szivükből beszél. Érdekes, hogy a hires szinmüvésznők, pesti primadonnák szinte lázasan habzsolják a két uj Heimburg-regény sorai között meghuzódó romantikát és annak megragadó poézisét. Alább közlünk nehány nyilatkozatot a Heimburg regényekről.

Góthné Kertész Ella ezeket mondotta róla:

— Heimburg asszony regényeit még gyermekkoromban ismertem meg német eredetiben. Már akkor is nagyon közkedvelt irónő volt. Most, hogy a „Mihaszna kisasszony" magyarul került a kezembe, emlékeim éledtek ujra és mondhatom, nagyon jólesett lapozgatnom az érdekfeszitő és szerelemmel telitett oldalakat. Tavasz és ifjuság, ennek a két szónak a jegyében született Heimburg minden regénye.

Simonyi Mária a következőket mondotta:

— Nem is hiszik, hogy egy szinésznő milyen vággyal és milyen mohósággal olvas, ha hozzájut. Hiszen az emberábrázolás nehéz feladatának csakis becsületes előtanulmányok után lehet megfelelni. Heimburg asszony regényei ebből a szempontból nagyon értékesek. Mert nemcsak a müvészi elgondolás és megcsinálás érzik rajtuk, hanem a cselekmények romantikus gazdagsága és az élet romantikája is, amely vérből és husból levő alakokon keresztül sugározza a szórakoztatás jótékony melegét.

Németh Juliska igy szólt:

— Drága kis „Mihaszna kisasszony!" Olyan kedves, olyan mosolygós, mint amilyen csak egy kis haszontalan bakfis lehet. Vidám, pompás könyv. nagyon örülök, hogy végre megismerhetem Heimburg asszonyt, akiről külföldön már annyit hallottam. És mivel nemcsak a vidám mesét, hanem a szivből jövő lirát is szeretem, bizonyosnak érzem magamat, hogy Heimburg asszony többi magyarul megjelenő könyveit is el fogom olvasni.

Husvétra!
legelegánsabb ruhákat készit elsőrangu saját szöveteiből is
Schwartz és Rosenfeld
uri szabók, Beöthy Ödön-utca 29. sz.

Football, Athletikai, Vivó, Birkozó, Boxoló és mindenféle sport- **felszerelések**
legolcsóbb áron szerezhetők be „HELLAS" Sportfejlesztő és áruforgalmi r.-t.-nál Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Avram Iancu
(Kossuth u.) 14 Vidéki megbizásokat legpontosabban teljesit. Sürgönycim Sporthellas. Telef. 960.

Oroszlán védjegyü uri fehérnemüek
szines zeffir ingek, gallérok és kézelők a legolcsóbban szerezhetők be a 166
Hófehérke Áruházban Sas-palota

Vető magvak kaphatók
lucerna, lóhere, füm ag, muhar, bükköny köles, birok, burgundi répa, konyha kertisvirágmagvak
Dell'Orto Károly
magkereskedésében, Szent László-tér 5. szám

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A modern csillagászat megalapitója

Copernicus születésének 450 éves évfordulója.

Olaszországban nemrégen ünnepelték a csillagászok Copernicus Nicolaus német csillagász születésének 450 éves fordulóját (1473—1543.) A jubilálás ünnepi hangulatában kettős szempontból kell osztoznunk: a tudomány szempontjából és ezenkivül emberi szempontból. Mert a népek és emberek között levő, — a világháboru által felidézett — ellentétek természetes emberi kiegyensulyozódását kell látnunk örömmel abban, hogy a frauenburgi püspöki rezidencia kriptájában ötödfél százada porladó német tudósnak az olasz szellem meggyujtja az emlékezés szövétnekét. Ujabb megpecsételése ez a háboru által megszakadt kulturközösség és kulturkapcsokat visszaállitásának.

Az emberiség a tudomány fáklyájának lángja mellett talán jobban felmelegszik hidegségéből s képesebb lesz az alkotó munkára.

A tudomány régen megállapitotta Copernicusról, hogy a csillagászatot egészen uj alapokra fektette és óriási haladást kölcsönzött neki. A csillagászat közel kétezer éves tanait a görög Aristoteles és Ptolemeus geocentrikus világfelfogását döntötte meg, mely szerint a Föld a világmindenség középpontja és egy helyen áll, mig a Nap és a többi égitestek a Föld körül keringenek. Copernicus fáradtságos munkával, alapos kutatásaival kimondotta a ma is érvényes heliocentrikus — világelmélet, mely szerint a Nap a világmindenség középpontja, egy helyen áll és körülötte keringenek Földünkkel együtt a többi bolygók is. Bár ezt már egyesek a régi görögök közül is sejtették, de a nagy „tekintélyekkel" nem mertek szembe szállni. Amilyen nagy szolgálatot tett Copernicus a tudománynak és az emberiségnek, oly sok lelki szenvedés érte életében, sőt még szelleme sem nyugodhatott, szinte a tudomány martirja volt. Mert mint kanonoknak, az egész egyház ellensége volt „világfelforgató" tanai miatt. Csak tudós barátai folytonos biztatására adta ki csillagászati munkáját „De revolutionibus orbium coelestium" cimmel. Könyvén 36 évig dolgozott s halála évében: 1543-ban jelent meg Nürnbergben. Csak halálos ágyán olvashatta már nyomtatva művét. S milyen fájdalmat érezhetett, mikor könyvében egy előszót talált, melyet tudta nélkül Osiander nevü társa irt hozzá, kinek felügyelete alatt nyomtatták a könyvet. Ebben az előszóban Osiander semmisnek jelenti ki az egész Copernicusféle elméletet és pusztán tudományos hipotézisnek minősiti 36 év megfeszitett munkáját. Mindez pedig az egyháztól való félelem miatt volt. Maga Luther is ellene volt Copernicus tanainak. Halála után egy időben az egyház a tiltott könyvek indexébe vette: 1616—1757. De tanai ennek ellenére természetesen örök igazságok maradtak. Az akkori viszonyokra jellemző, hogy a Coppeonicus hívei annak bizonyitására, hogy a Föld kering és a Nap áll, kénytelenek voltak még a bibliát is ellenfeleiknek neki szegezni, mondván: „Tényleg kezdetben a Nap mozgott és a Föld állott, de a Szentirás szerint Józsue egy alkalommal megállitotta a Napot utjában. És arról pedig nem szól a biblia, hogy Józsue a Napot el is inditotta volna." Még ezt az érvet is igénybe kellett venni, hogy végre is győzelemre jusson az egyházi felfogással szemben Copernicus felfedezése.

Ha egyéb életfunkciót nem is teljesitett volna Copernicus e nagyszerü asztronomiai „forradalmi" ujitáson kivül, melylyel a modern csillagászat alapjait lerakta, már igy is méltó helyet foglalna el az emberiség nagy szellemei sorában. De ezenkivül is a munkának, a köznek élt mindig élete folyamán. Sokoldalu képessége is volt: Foglalkozott: csillagászati, orvosi, jogi, matematikai tudományokkal. A XVI. század első évében Rómában nyilvános előadásokat tartott a csillagászatról és a matematikáról.

Mint frauenburgi kanonok vizvezeték épitését is vezette; és mint praktizáló orvos kanonok társait ő látta el orvosi kezeléssel s közben kétszer vezette a káptalan gazdasági ügyeit. Egy időben tagja volt 8 évig a porosz képviselőháznak is.

Ha élete csordultig telt keserü pohár volt is, nemes szelleme bizonyára kiengesztelődve jár vissza a frauenburgi kripta ódon falai közül . . .

Bujk Béla.

Nagymennyiségü

komot cipő érkezett!

dus választékban és legolcsóbb árban kapható Haas Lipót „Linoleum" üzletében, Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 5 sz. a.

Szervezik az uj egészségügyi szolgálatot

Az uj egészségügyi törvény végrehajtása megkezdődött s április elsején kezdi meg müködését az uj szervezet. Az uj törvény szerint a kolozsvári vezérfelügyelőség, ahova a nagyváradi egészségügyi felügyelőség is tartozik s annak eddig az összes erdélyi egészségügyi kérdésekben döntő fórum volt, megszünik.

Helyébe három uj vezérfelügyelőséget szervez a törvény, Brassó, Kolozsvár és Arad az uj vezérfelügyelőségek székhelyei. Eredetileg Nagyváradot szemelte ki a kormány egy egészségügyi felügyelőség székhelyéül, de ismeretlen okokból Arad neve került a törvénybe. Brassóban és Aradon ennélfogva uj hivatalokat állitanak fel.

Az aradi vezérfelügyelőséghez tartoznak Biharmegye, Aradmegye, Temesmegye és Krassószörénymegye. Az aradi vezérfelügyelő lett dr Demian Gh. volt kórházigazgató s az aradi liberálisok vezére. Brassóba megy a bukaresti volt vezérfelügyelő, dr Bordea, kolozsvári vezérfelügyelő lett dr Titu Ionescu.

Az uj egészségügyi rendszer a decentrálizáción alapszik, a hatásköre mindenben vezérfelügyelőségnek ugyanaz, mint eddig a kolozsvárié volt, csak kisebb területre szoritkozik: élelmiszer, italok ellenőrzése s elsőfokon való határozat. Az egészségügyi felügyelőségek megmaradnak mai hatáskörükben más elnevezés alatt.

Szakkörökben az átmenetet a mai rendszerről az uj berendezkedésre nehéznek tartják. A régi rendszer hibái mellett is funkcionált, az uj rendszer müködésbehozatala sok tényezőtől függ s a baj az, hogy a pártpolitika bevonult az egészségügyi szolgálatba is, ami a mai bevált rendszer előnyeinek megsemmisitésével fenye

Értesités! Keksz, piskóta és teasütemény gyártmányaink minden cukorka, csemege és füszer kereskedésben kaphatók.

Schwimmer és Társa keksz, piskóta, teasütemény és csokoládé áru gyára Oradea-Mare, Calea Viktória 52 Telefon 10-18

Nyoma sincs a nagymosásnak,
Teljesen megtakaritja a fát;
Ha **MYTHOS-mosószappannal**
Ebédfőzés közben főzi ki a ruhát!

Kapható minden füszerüzletben és drogerlában

Román Jutakereskedelmi Részvénytársaság

Telefon 20—20. Sürgönycim: Tarpaulin. **TIMISOARA** Bul. Berthelot 21. (Kossuth L.-utca)

Mindennemü juteszövet és **zsák** gyári lerakata.

Nap- és esernyőket, harisnyákat, férfi és női divatcikkeket és rövidárukat feltünést keltő olcsó árban csakis BLUM erny ő- és divatáruházában szerezhet be.

Körösparl (Emléktér) 2.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

get. Az orvosi vizsgálatok, a vegyvizsgáló állomások kifogástalan müködése, a vérvizsgálatok olyan szinvonalra emelték az egészségügyi szolgálatot, amelynek fenntartása nélkül az egészségügy hanyatlása állhat elő.

A nő mint kozmetikus

AZ ARCBŐR SZÉPSÉHIBÁI.)

A mitesser (bőratkák). A leggyakrabban előforduló szépszéghibák egyike. Alig képzelhető arcbőr, melyet — ha másképp nem: időnkint — el ne csúfítanának megjelenésükkel. Ezek a kellemetlen, apró, sötétes pontok — kivált emésztési zavarok alkalmával — olykor seregestől lepik meg az arcot s szinte azt a benyomást keltik, mintha a bőr tetoválva lenne.

A mitesserek tulajdonképp apró faggyutestek, melyek beveszik magukat a bőr kilélegző pórusaiba s ott — a sejtek pigment-tartalmánál fogva a levegővel érintkező felületen sötét szinüre festődnek és elcrögződnek, ha a faggyumirigyeknek nincs meg a kellő hajlandóságuk őket a természetes úton levezetni. Tévés hit tehát, mintha a mitesserektől a por és piszeny csalná elő. Ez a bosszantó szépséghiba legtöbbször épp a — mindkét nembeli — serdülő fiatalok réme. A pubertas érveiben tömegesen lép fel kivált az orron, homlokon és állon, szórványosabban az arcpárákon is. Mutatkozása után néhány nappal a fekete pont körött gyulladt udvar támad, mely érintésre fájdalmassá válik és végül apróbb-nagyobb pattanásokba megy át.

A mitesseres arcbőr kezelése következőképp történjen:

Mindent megelőzőleg adjunk módot a faggyutestecskék kellő megpuhulására, langyos vizzel, szappannal való mosás és öblögetés, még helyesebben 8—10 percig tartó arcgőzfürdő alkalmazása által.

Arcgőzfürdőt bárki igen könnyen otthon is készithet. Nem tulnagy, elég mély mosdótálba jó meleg, a forrpontot még el nem ért, erősen párolgó vizet öntünk. Mélyen a tál fölé hajolva, az egész fejet egy négyrét hajtott lepedővel körülburkoljuk ugy, hogy a takaró a mosdótál széleit is fedje és a fölfelé szálló gőz a bura alatt maradjon. Tartsuk az arcot a mondott időig a meleg pára fürdőben s azután langyos vizzel, szappannal mossuk és szárogassuk meg. A frissen gőzölt arcot óvjuk minden hirtelen temperatura változástól és léghuzamtól.

Ez eljárás után következik a mitesserek eltávolítása. Történhetik puszta kézzel, a fekete pontok környékére gyakorolt gyöngéd ujjnyomással, vagy pedig gyógyszertárakban beszerezhető, külön e célt szolgáló készülékek által. Ismételt kezeléssel a faggyumirigyek könnyebben megnyilnak, a rendszeres kiválasztás folytán megerősödnek és utóbb a faggyu-produktum kidobására önmaguktól is képesek lesznek.

A mitesserek eltávolítása után ajánlatos az izzatott arcbőrt langyos, lágy vizben ujra lemosni, hideg vizzel, vagy már pipere-ecettel felüditeni és valami cold-creammal gyöngén áttörülni.

Kitünő szolgálatot tesz a mitesserek eltávolításánál a homokmandula-korpa is. Öntsünk belőle tetszésszerinti mennyiséget a tenyerünkbe, elegyitsük össze szappanhabbal s a keveréket élénk dörzsölés közben vigyük föl a nedves arcbőrre. Ezt kövesse az előbbi cikkünkben már ismertetett paszta föltrakása, amely az eljárás az arcbőrt igy legelőnyösebb állapotban találja és igen kedvezőleg befolyásolja. A mosdóvizhez ajánlatos egy evőkanál mitesser-vizet adni, mely következő alkatrészekből áll: 100 gr. rózsaviz, 5 gr. szénszavas nátrium, 50 gr. glicerin és 10 csöpp illatos olaj.

(Folytatjuk.)

* **Kabát, kosztüm és ruhaszövet** bevásárlásainál saját érdekében nézze meg a Körösparti Áruház szövet-tömegét, melyhez hasonló választékot csakis fővárosi áruházakban találhat. Árai utólérhetetlen olcsók. Tisztviselőknek árkedvezmény.

A csehszlovák nyelvtörvény

Az uj alkotmánytervezettel kapcsolatban sokszor esik szó most a csehszlovák alkotmány nyelvi rendelkezéseiről. Nem lesz érdektelen, ha a nyelvi rendelkezéseket, amelyek a csehszlovák alkotmánynak külön részét képezik, főbb pontjaiban ismertetjük.

A rendelkezések első pontja szerint a csehszlováknyelv az államnyelv és a köztársaság hivatalos nyelve. De minthogy mindenki tudja, hogy tulajdonképpeni csehszlovák nyelv nem létezik, egy további szakasz a cseh és szlovák nyelv egyenranguságát mondja ki. Ha egy fél szlovák nyelven nyujt be iratot bármely állami hivatalhoz, ugy tekintendő, mintha cseh nyelven irta volna.

A kisebbségekre vonatkozó rendelkezések első szakasza ugy szól, hogy mindazon törvényszékek, állami közigazgatási és egyébb hivatalok, amelyek müködése olyan területre terjed ki, hol a legutóbbi népszámlálás adatai szerint a lakosság husz százaléka az államnyelvtől eltérő nyelvet beszél, kötelesek mindazon ügyekben, melyek elintézése reájuk tartozik, a kisebbségek által saját nyelvükön megszövegezett ügyiratok elintézését nemcsak csehszlovák, de az illető kisebbség nyelvén is eszközölni. Egy külön törvény fog intézkedni arról, hogy mikor kötelesek a kisebbségi nyelvterületen levő állami hivatalok határozataikat csak a fél nyelvén közölni és mely törvényszékekre és állami hivatalokra terjed ki ez a kötelezettség. Ez a rendelkezés olyan közigazgatási kerületekre vonatkozik, hol csak kisebbségek élnek, amelyeknek tehát az a jogukhogy az állam közegeivel közvetlenül a saját nyelvükön érintkezhetnek.

A köztársasági ügyész — mondja a rendelkezések egy másik szakasza — egy a kisebbséghez tartozó csehszlovák állampolgár ellen emelt vádat a csehszlovák nyelven kivül az illető nyelvén is köteles megszövegezni, adott esetben a csehszlovák nyelv alkalmazásától el is állhat. Kimondott kisebbségi kerületekben, tehát ott, hol csak kisebbségek laknak, vagy a kisebbségek a lakosság tulnyomó részét alkotják, a törvényszékek és egyéb állami hivatalok az illető kisebbségi nyelvet kötelesek használni és az állami hivatalok cimét feltüntető feliratokat is ezen a nyelven kell megfogalmazni. A kisebbségek számára alapitott iskolákban az oktatás az illető kisebbség nyelvén történik és a kisebbségek által alapitott nyilvános jellegü intézmények hivatalos nyelvként saját nyelvüket használhatják.

Ha valamely állami hivatal előtt használandó nyelv kérdésében nézeteltérés támadna, ugy az állami ellenőrző közegek ezt közigazgatási jelleggel biró ügynek tekintik és ilyen értelembetn is intézik el. tekintet nélkül azokra az okokra, melyek a nézeteltérést előidézték. A nyelvi rendelkezések egyik szakasza gondoskodik arról, hogy azon kisebbségi állampolgárok, kik az állam nyelvét nem ismerik, az igazságszolgáltatás igénybevételénél ebből kifolyólag ne szenvedjenek kárt.

FEHÉR BÁRÁNY ÁRUHÁZ
Moskovits Izidor
FEHÉR BÁRÁNY ÁRUHÁZ
Zöldfa-utca 8 sz.
Már megkezdődött
az olcsó husvéti elárusitás
Vásznak, szövetek, cipész bélésáruk, szabókellékek. Óriási cérna és DMC raktár. Férfi, női és gyermekingek, ugyszintén harisnyák, zoknik, pongyolák, kötények. Teljes menyasszonyikelengye. Viszonteladóknak nagy árkedvezmény.
FEHÉR BÁRÁNY ÁRUHÁZ
Moskovits Izidor
Zöldfa-utca 8 sz
FEHÉR BÁRÁNY ÁRUHÁZ

NAP- és ESŐERNYŐT
minden kivitelben készit:
Első Erdélyi Ernyő-Ipar
Rosenberg Testvérek
Nagyvárad, Zöldfa-utca 8
Kérjen árajánlatot

Női szalmakalapok 120 leitől
Lisré, tagál, bortni, fószőr és bást kalapok hal atlan olcsó árban.
KONIG kalapgyár
Str. Sf. Ladislau (Körös-utca 16)
Alakitások gyorsan és a legjobb kivitelben készülnek.

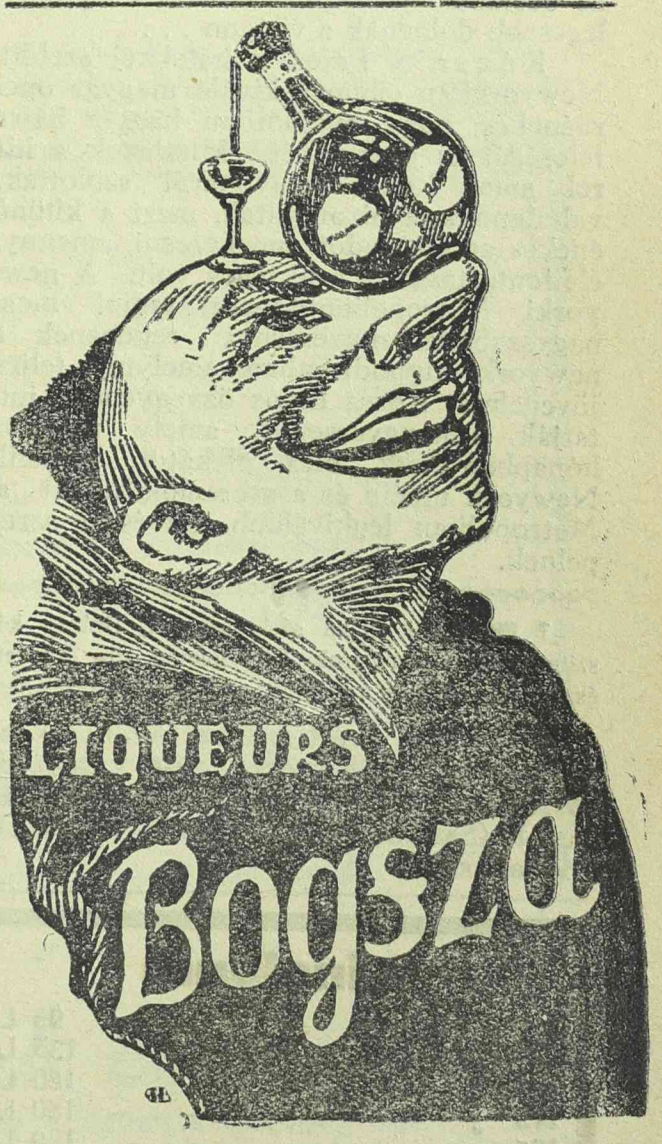

Zsoldos Tanintézet
Budapest, VII. Dohány-utca 84. :: Telefon J. 124-47.
A legjobban készit elő magánvizsgákra

Tavaszi és nyári kalapujdonságok megérkeztek és jutányos árban kaphatók
Jakobovits Helén női kalap divatterében
Plata Regina Maria (Bémer-tér) 3. szám

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Események a szinház körül

Jeritzon levele Slezákhoz. — Amerikai hangverseny Rózsa Lajos özvegyének javára.

Ugy a bécsi, mint az amerikai ujságok már részletesen beszámoltak Jeritza Mária newyorki sikereiről és arról, hogy a müvésznő e nagy sikerek ellenére is nagyon vágyódik Bécsbe. Ennek a honvágynak élénk kifejezője az a levél, amelyet a világhirü énekesnő partneréhez, Slezák Leóhoz, a bécsi Operaház hőstenorjához intézett. Jeritza többek között a következőket irja:

— . . . Titokban megsugom neked, hogy még mindig nem vagyok tengeri hős. Ha csak rágondolok az oly istenien megénekelt óceánra, tengeri betegséget kapok. És valószinü, hogy sohasem fogom tudni énekelni az „Oheron" szép áriáját, mert bizonyos, hogy már az első hangok után rosszul lennék. Szóval haragszom az óceánra, ammelyel a világ semilyen hatalma nem fog tudni kibékiteni . . . Hiszen az ilyen utazás után olyan vagyok, „mint akit megrendeltek, de nem vettek át."

— Tavalyi szerencsém az idén sem hagyott el. A „Thais" nagy diadalt hozott. De barátom, a munkától egészen oda vagyok. Amit itt dolgozni kell, az egyszerüen leirhatatlan. Másfél hónapon belül két premierem volt, amely közül a Thais-t francia nyelven kellett énekelnem. Tiz előadással kénytelen voltam szerződésemet megtoldani. Április 15-éig pedig még tizenöt hangversenyt kell adnom. Szivem, mit kivánsz még többet?!

— De az emberek elragadóak és imádnak engem. Mindenem van és mindent kapok, amit csak akarok és mégis majd megőrülök az örömtől, ha arra gondolok, hogy nemsokára az imádott Bécsemben lehetek.

— Nem tételeztem volna fel magamról, hogy ennyire elfogjon mindig és mindig a honvágy. És alig vagyok Bécsben, már ismét örülök az amerikai utnak. Csak az óceán ne volna, ezt tartom a legfölöslegesebb dolognak a világon . . .

Rózsa S. Lajos, a hetekkel ezelőtt Newyorkban elhunyt kiváló magyar operaénekes, nagy nyomorban hagyta hátra feleségét és gyermekét. Mindazok a hirek, amely Rózsa vagyonáról szólottak, valótlanoknak bizonyultak, mert a kitünő énekes annyit tudott megkeresni, amennyi életfentartásához szükséges volt. A newyorki Metropolitan-Opera tagjai most nagyszabásu hangversenyt rendeznek a newyorki hippodrómban, amelynek teljes jövedelmét Rózsa Lajos özvegyének juttatják. A hangversenyt, amely március hónapban lesz, öles plakátok hirdetik Newyork utcáin és a szereplők között a Metropolitan legkiválóbb müvészei szerepelnek.

* **Figyelem!** Diana sósborszeszek, Brázay készitmények, Höfer-porok, Olla gummi stb. érkezett és kapható Farkas István Apolló drogériájában.

* **Tavaszi angol uridivat** öltönyszövetekben nagy választékot talál Deutsch Posztóáruházban. Cimre figyelni! Kossuth-utca 1. (Sas-palota). Mindenféle bélésáruk uri-szabóknak.

* **Aradra csukott autó** naponta indul Cukor garage, szinház mögött. Telefon 1601.

* **Egy koszorut adok ingyen** a vidéki vásárló közönségnek. **Ingyen temetést** eszközlök a helybeli szegényebb sorsu közönségnek, kik a temetkezéshez szükséges árukat nálam szerzik be. Tisztelettel **Germán Károly utóda „Kegyelet"** keresztény temetkezési intézet Oradea-Mare-Sas-passage, a vaskereskedésemben külön osztály.

* Valódi angol női és férfi divatszövetek legolcsóbb bevásárlási forrása VADAS JENŐ női divatáruháza, Rákóczi-ut.

* **Mosdáshoz, fürdéshez** minden jóizlésü ember Brázay kölni-vizet használ, mert pompás, decens illata folytán rendkivül népszerü, éppen ezért mindenütt kapható.

* **Zongora-hangolást** szakszerüen és lelkiismeretesen elvállal Schwartz Dezső Szacsvay-utca 73. sz. a., a nagyváradi zeneiskolák hangolója. Vidékre is elmegy. Cim leadható a Hegedüs Hirlapirodába.

* **Vászonáruk, ing-zefirek, ing-rájek.** panamák mosóáruk, bélésáruk, bevásárlásainál nézze meg a Körösparti Áruház óriási választékát, hol az árak még békéből elismert olcsók. Tisztviselőknek árkedvezmény.

* **Universul** (Moga és Pántos) Ált. Ipari, Kereskedelmi és Bizományi ügynökség, beadványok szerkesztése, forditások, lakásügyek, házeladások és vételek, utlevelek, Saguna (Kapuczinus) utca 2. Telefon 812.

* **Ingyen temetéseket** nem igérünk ugyan, de azért **temetésrendezéseket a kivánt szinü lovakkal, hullaszállitásokat és exhumálásokat** a legpontosabb eljárás mellett és a legolcsóbb árban mi vállalunk és végzünk. Továbbá koporsók, szemfedők és más temetkezési cikkek is nálunk szerezhetők be a legmérsékeltebb árban. Hivatalnokokat, vasutasokat és postásokat még külön árengedményben részesitünk. *„Szent László"* temetkezési vállalat Teleki-utca 34. szám.

* **Férfi finom kemény kalap 180 lei. Divatos puha kalap szines vagy fekete 150 lei. Nyulszőr kalapok már 160 leitől kezdve. Mindenféle kalapokban, ugyszintén sapkákban óriási választék. Heller és Deutsch, Jorga Miklós (Zöldfa)-utcai kizárólagos kalapáruházában.**

* **„OLLA" gummi a legtökéletesebb.**

* **Manometer!** (feszmérő) hiteles javitását, **telefonfelszerelést! mérleg** és minden egyéb műszerészi és e szakba vágó munkát, javitásokat olcsón eszközöl Rajz Andor elektro és precizió mechanikus. Teleki-utca 16. szám.

* **SZABÓK és KERESKEDŐKNEK** különösen fontos érdekük meggyőződni arról, hogy SZÉKELY, Kossuth-utca 5. sz. alatti posztóáruház ujonnan bevezetett Angro árai bélésárukban a legkisebb vételnél is tetemes megtakaritást jelent.

LUCULLUS
csemege és likör különlegességei a legjobbak!

SZILÁGYI ERNŐ értesiti a mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy külföldi bevásárlási utjáról megérkezett és a női divat utolsó ujdonságait hozta.

Most érkezett Londonból
tavaszi divat szövetujdonságok
Nógrádi József
uri szabó Almanóczi-u. 1

Körös-utca 10. sz. alatt épülő uj kétemeletes házban
üzlethelyiségek, souterrain helyiségek 3 és 4 szobás lakások kiadók.
Szarvas és Klein épitési vállalkozók
Strada Viaduct (Szent János-utca) 38.

Megérkeztek
óriási választékban
Jumper selymek
Bluz köpenyek
Divatgyöngyök
egyedül a
CARNEVAL áruházba
Rákóczi-ut 7. (volt Haltenberger ház)

Linoleum

67 cm. méterje	95 Lei
90 „ „	135 Lei
100 „ „	150 Lei
115 „ „	180 Lei
135 „ „	190 Lei

Viaszos vászon

78 cm. méterje	125 Lei
100 „ „	155 Lei
115 „ „	180 Lei
85—115 terítő	160 Lei
100—130 „	210 Lei

Szövet szőnyeg

70 cm. méterje	107 Lei
90 „ „	140 Lei
Gummi kabát	750 Lei
Bőrvászon 120 cm. méterje	145 Lei

Haas Lipót
Telefon: 463. szám.
Ezenkivül nagy választék ebédlő szőnyegekből, linoleum teljes szoba bevonásához, gummi- és celluloid áru stb.
Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 5. szám

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Tovább tartanak a pesti diáktüntetések

Budapestről jelentik: Az egyetemi hallgatók tegnapi gyülése után több száz főnyi küldöttség vonult a Patria-klub elé, hol Zsilinszkyt és Ankát üdvözöljék. A Pália elől visszajövet az ébredő diáksá[g] a Ulmos császár-ut sarkánál nagyobb gyalogs és lovas rendőrkészenlétbe torlódott. Eg tüntető diák mellbe ütötte Bartha rendőrfelügyelőt, mire a rendőrök kardlapal szétoszlatták a tüntetőket. Hét diák megsebesült.

Később az ifjuság vezetői az egyetem udjában nyugalomra intették társaikat s rgoloskodtak, hogy a sulyosabb sebesült kórházba szállitsák. A tüntetések igében a parlamentben több oldalról interellációkra készülnek.

Nyilt kérelem a cenzura főnökéhez

Több alkalommal voltunk bátrak szóvá tg is panaszt emelni Önnél, az ellen, hogy a „Nagyvárad“ hasábjaiból kia cenzura olyan közleményeket, amelyek más lapokban akadálytalanul megjelenek. Ez az egyoldalu cenzurázás odáig ment legutóbb is, hogy a Rador távirati irodának félhivatalos jelentéseit méltóztatott kihuzni a „Nagyvárad“-ból, viszont a többi lapokban az Önök beleegyezésével napvilágot láttak.

Miután Önt és munkatársait — cenzornök ur — jól ismerjük, nem is merjük feltételezni, hogy a cenzurázásnak ez módja azt a tendenciát szolgálná, hogy „Nagyvárad“ hirszolgáltatását különösen megbénitsa, megcsonkitsa, hogy lapunk hitelét a közönség előtt lerontsa és ezt a látszatot keltse, hogy bennünk a tájékozódásnak még az a csekély bátorsága sem volna meg, amennyit a cenzura Nagyváradon elnéz. De ha nem is ez az ok, a „Nagyvárad“ sulyosabb és szigorubb cenzurázásának, hanem talán csak egymásutánban ismétlődő elnézés,

— végeredményében szá[mu]kra egyformán fájdalmas és elkeseritő, hogy szabad véleménynyilvánitás mai tulajdonképen korlátozottsága mellett legalább a szolgáltatásban volna szüksége a nagyvárad sajtónak több szabadságra, több mozgási lehetőségre, a „Nagyvárad“-nak pedig legalább is annyi szabadságra, amenyben Önök más lapoknak engedélyeznek.

Azt hisszük, cenzorfőnök ur érthető[k]nek fogja találni, ha a sok hiábavaló szóbeli reklamáció után most nyilvánosan is kérjük, hogy az egyoldalu cenzurázást megszüntetni kegyeskedjék. Mi a magunk részére kedvezést, vagy jogosulatlan pártfogást nem kérünk, de viszont azt óhajtjuk, hogy a hatósági sajtó-rendszabályokat velünk szemben is legalább olyan kiméletes módon méltóztassanak alkalmazni, ahogy azt a jóakarat s az egyenlő elbánás elve mellett alkalmazni lehet. Mi a fehér foltokra nem haragszunk, mi a cikkek kihuzásának olcsóságát nem szaladgálunk egyetlen ambiciónk, hogy mindenkivel szemben becsületesek és egyenesek legyünk. Ezt a tőszinteséget és gerincességet pedig nem a fehér foltok útján akarjuk demonstrálni. A fekete betü sokkal tisztább és kevesebb, mint a fehér folt.

* Tisztviselőnők és tisztviselők saját érdeke, hogy ruházati szükségletüket Rimanóczy-utcán Mátész Reklam üzletében szerezzék be, ahol, árkedvezményben részesülnek, holott az árak amugy is olcsóbbak, mint bárhol. Nagy választék ruha kosztümökben és köppenyszövetekben, schiffonokban, vászonban, bélés és mosóárukban.

Viharos botrányok Vajda beszéde körül

Bukarest, március 17. Vajda Sándor — akinek beszédéről tegnapi tudósitásunk megemlékezett — azzal kezdi beszédét, hogy nem ismeri el ezt a törvényhozást törvényesnek.

Erre a kijelentésre a liberális párti oldalon tör ki a lárma. Heves gesztusok és hangos kiáltások repülnek Vajda felé:

— Menjen Budapestre!

Vajda ujból kiáltja:

— Nem ismerem el ennek a törvényhozásnak a törvényességét.

A lárma fokozódik, a liberális pártiak igyekeznek, hogy Vajda beszédét megakasszák, de Vajda folytatja beszédét.

Moldovan Leonte a liberális padok közül gunyosan közbeszól valamit, mire az egész liberális párt hangosan kiabál Vajda felé, de a nagy zajban alig lehet valamit érteni.

Vajda folytatni akarja beszédét, mikor Marzescu feléje kiált:

— Maga következetlen ember!

Mire Moldoveanu Viktor hangosan a legsulyosabb szavakat intézi a többséghez.

Kijelentésére általános lesz a zürzavar, Vajda sem folytathatja beszédét, a többségi képviselők felugrálnak s az elnök Moldoveanu Viktort a mentelmi bizottság elé utasitja.

Marzescu valamit kiált Vajda felé, mire Vajda a következőket mondja:

— Ti valamennyien távirattolvajok vagytok!

A zaj, a zugás szakadatlanul tart és megakadályoz minden normális tanácskozást. Igy tart ez fél hétig, amikor Moldoveanu emelkedik szólásra.

Az elnök a nagy zajban alig tudja megértetni, hogy az ülést felfüggeszti.

Szünet után Marzescu munkaügyi miniszter kérte Maniu Gyulát, hogy respektálja a parlamenti illem szabályait, mert a kormány el van határozva, hogy a parlamenti szokásokkal ellenkező kérdéseket válasz nélkül hagyja.

Majd kijelenti, hogy Vajda Sándor kijelentései nemzeti tartalom nélkül valók, mert a budapesti parlamenttel szemben elhangzott hódolata csak a kisebbségek soraiban ülő magyar képviselőt elégitheti ki.

Erre a kijelentésre akkora zaj támad hogy Marzescu nem juthat szóhoz.

Maniu, Vajda, Madgearu és Moldoveanu V. hevesen aposztrófálják Marzescu minisztert, mire a többségből hasonló inzultusokkal felelnek.

Az ülés ujból megnyitása után Marzescu akar ismét beszélni, de az óriási zajban semmit sem lehet hallani. A képviselők teli tüdőből lármáznak, a legnagyobb zaj közepette a teremben nehány sziréna bugó hangja zug.

Az elnök nem tudott rendet teremteni és felfüggesztette az ülést.

Az ülés ujbóli megnyitása után Moldoveanu Viktor rohan a szónoki emelvényre, hogy beszélni kezdjen, de Orleanu elnök nem adja meg neki a szót. Manoilescu pedig az emelvényhez rohan és leráncgatja arról és kicipelik a folyosóra.

Egyik ellenzéki képviselő a miniszteri székek felé rohan és öklét mutogatja a miniszterelnöknek, mire Maltezan liberális képviselő odaugrik és fejére üt.

Maltezan az inzultus után kisietett a teremből.

A mentelmi bizottság előadója nagy zajban jelenti be ezután, hogy Moldoveanu Viktor képviselőt kizárták a további ülésekről.

Vajda-Vojvoda Sándor folytatja ezután beszédét állandó zaj közepette s emlékezik arra, hogy az ülés elején néhány liberális képviselő közbeszólásában Budapestre küldte:

Kérdést intéz még Vaitoianu belügyminiszterhez, hogy miért nem engedi az ellenzék vasárnapi tüntető felvonulását.

APOLLO MOZGÓSZINHÁZ
Piata Regina Maria (Bémer-té.)

Vasárnap Hétfő

1 ROYAL CLUB
Érdekfeszitő kalandordráma 6 felvonásban
FR. ZELLNIK BERNH. GOETZKE

2 CSENDÉLET ARIZONÁBAN
2 felvonásos vigjáték, melynek főszereplője az AMERIKAI CSODAMAJOM mindenkit megkacagtat

3 JULIETTA és LUIS
hétfőn teljesen uj müsorral lépnek a közönség elé

elsőrészt szépen és gyorsan csak Rosenberg Jenő bőrkereskedésében Teleki-u. 4. sz. a. csináltathat I

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Akció a megyei iskolák érdekében

Főszolgábirák és jegyzők értekezlete

Biharvármegye egész közigazgatása megjelent tegnap a vármegyeház nagytermében. Százötvenöt jegyző és 12 főszolgabiró jött össze, hogy meghallgassa az uj adótörvények életbeléptetésének módozatait s a községek háztartásának kialakulását az uj törvények szerint. A deklarációk a „Nagyvárad" által jelzett időpontban megérkeztek a pénzügyigazgatósághoz, amely azokat azonnal kiadta a vidéki adóhivataloknak. Sajnos, a hir nem bizonyult valónak, hogy magyarul is ki lehet tölteni a deklarációkat, ezeket ugy, mint a Titulescu-féle bevallásokat, csak románul tölthetik ki az adókötelesek.

Iskolák épitése önkéntes adókból.

A pénzügyigazgatóság részéről Coroi Sándor pénzügyigazgató, Mihaileanu Constantin inspektor és Rátz Ferenc főtanácsos előadó jelentek meg az értekezleten, amelyet Peter M Julian prefektus nyitott meg tartalmas beszéddel. Vázolta a tisztviselői karnak s a társadalomnak az állammal szemben fennálló kötelességeit, rámutatott az állam folyton növekvő kiadásaira s felolvasta a kultuszminiszter leiratát, amely a vármegye minden községében iskolák felállitását kivánja társadalmi áldozatkészségből.

Tulbure György tanfelügyelő egy órás beszédben agitál azon terv mellett, hogy a társadalom saját erejéből épittessen iskolákat a megye minden községében, ugy mint ez a regátban történt. E célból bizottságok alakitandók minden községben, amelyre javaslatokat terjeszt elő. Ezenkivül elmondja a régi regátban a tanfelügyelők által tartott értekezlet eredményeit s határozatait.

Peter Julián prefektus előterjesztette a vármegye határozatát, amely szerint 1923. március 15 től kezdve egy leitől felfele minden engedély után pótlékot szednek az iskolaalapra a körrendeletben megjelölt hivatalok. Szegények mentesek ezen pótlékok alól.

Tulbure György tanfelügyelő bejelenti, hogy Alsólugoson már felajánlottak 6 szobás házat iskola céljaira. A községek felvehetik a bevételek 14 százalékát iskolai célokra, iskolai alapnak.

Közbeszólásra kijelenti, hogy a rossz állapotban levő felekezeti iskolákat is ki lehet javitani ebből az alapból. Beszédét nagy tetszés követte.

Az uj adótörvény.

Peter Julian prefektus bejelenti, az uj adótörvények életbeléptetését. A falu jegyzője a vezetője a munkálatoknak A kérdésről Mihaileanu Constantin felügyelő tartott hosszabb előadást. A törvényről a miniszter ismertető füzetet adott ki román és magyar nyelven, ebből mindenki megtudhatja, mihez tartsa magát. A deklarációk helyes kitöltése a fődolog.

Peter Julian prefektus a községek költségvetésének összeállitásáról tartott előadást. A költségvetést ugy kell készitení, hogy évközben való változások elkerültessenek. A hiány pontosan megállapitandó. A községi jegyző teendőiről emlékezett meg s rendet kivánt a jegyzői irodában. A jegyző képviseli a vármegyét s az államot, a község vezetője és lelke. Fegyelmet kell tartania a köz érdekében. A jegyző kötelességéről, jelentőségéről elmondottak mély hatással voltak a megjelentekre.

Az önkéntes adók.

Az iskolaépités és javitás céljaira a prefektus a következő adókat engedélyezte:

Fegyver engedély 100 lei, vadászati jegy 100 tartózkodási engedély 50-től felfele, a főszolgabirák által engedelyezhető, az országban való tartózkodási idő meghosszabbitása 100 leitől felfelé, községi illetőségi bizonyitványok kiadása 100—500, vagy 1000 lei, a kérvényező anyagi viszonyaihoz mérten, vigalmi engedélyek (tánc, hangverseny és szinházi engedélyek) 100 leitől, bármilyen természetü gyülési engedély 200 leitől, iparengedélyek kereskedőknek 200 lei, mesteremberekne 50 lei, ipari telepengedélyek nagyiparoknál 500 lei, kisiparnál 50 lei, ipari vasutépitési engedélyek 200—500 leiig kilométerenként, hosszuság arányában. Erdőkitermelési engedélyek 200 lei, kat. holdanként. Minden exportált vagon fa után 100 lei, kereskedelmi igazolvány 20 lei. Házassági diszpenzációs engedélyek 100 leitől felfelé Ez alól a szegények mentesek. Rendes házasságkötésnél 100 leitől felfelé, szegények mentesek. Születések bejegyzése 50 lei, szegények mentesek. Tutka főzéknél 100 lei minden kazántulajdonostól, naponta, kész eladási engedélyeknél 100 leitől felfelé és végül szarvasmarha és sertéseladásnál 1 lei darabonként.

Mondanunk sem kell, hogy teljes mértékben helyeseljük a prefektus kulturális akcióját és azt a reményt tápláljuk, hogy ezekből az önkéntes adókból a magyarnyelvü oktatásra arányosan megfelelő összeget fognak fordirani. Annál is inkább jogos követelés ez, mert hiszen ezekben az önkéntes adókban a magyar polgárság adófillérei bőségesen fognak szerepelni.

Kolozsvárról jelentik: Tegnap reggel 9 órakor folytatták a Kiskereki lázadók pörének tárgyalását Elsőnek Elek Károly földes gazdát hallgatták ki, aki igazolta, hogy Kiss József vádlott január 15 én náluk volt disznótoron, onnan csak reggel 7 órakor távozott és igy nem lehetett jelen a csendőrökkel való dulakodásnál.

Fata Lajos tanuvallomásában Báthori Károly alibijét igazolja. Több kisebb tanuvallomás után Szilágyi József arra kéri az elnököt, hallgassa ki Szabó Józsefet, aki bizonyosan emlékezni fog arra, hogy a főszolgabiró előtt kijelentették, hogy eleget akarnak tenni a behivási parancsnak. Szabó megerősiti Szilágyi állitását. Gál Ferenc Béldi Elek alibijét igazolja. Ezután az elnök Mészáros Jánost szólitja elő és a következő kérdést intézi hozzá:

— Maga tegnap azt vallotta, hogy Béldit is látta a fegyverfogásnál. Ez a vallomása ellenkezik más tanuk vallomásával. Figyelmeztetem, hogy csak az igazat vallja, mert ellenkező esetben hamis tanuzásért letartóztathatom és a bíróságnak adhatom át.

Mészáros: Nem emlékszem pontosan, hogy 15 én, vagy 16-án láttam Béldit. Nem tudom pontosan, hogyan történt, de magam is sajnálom, hogy tegnap olyan könnyelmüen megeskütdtem.

Elnök: Mivel beismeri, hogy tegnap hamisan esküdött, letartóztatom és átkisérem az ügyészséghez.

Papp József elmondja, hogy sógora, Orosz János, a kérdéses időben disznótorban volt nála.

Elnök Mészároshoz: Igaz-e, hogy Orosz nem volt ott a fegyverfogásnál?

Mészáros: Nem volt ott, tegnap tévedtem.

Papp: Sándor elmondja, hogy Kováth József vádlott január 16 án velük a kelyhidon volt.

Elnök csengetéssel jelzi, hogy a tanuhallgatás véget ért és kijelenti, hogy hétfőn reggel 9 órakor folytatják azt. Az elnök kijelentésére a nagyszámban megjelent tanuk nagy zajban törnek ki.

— Nem maradhatunk itt tovább, se pénzünk, se szállásunk nincs — mondják a tanuk az elnöknek.

Elnök: Nem segithetek magukon csak abban az esetben, ha a vádlottak mondanak a további tanukihallgatásról akkor hazamehetnek. Az elnök kérdésére a vádlottak elállnak a további tanukihallgatásoktól.

Dr Germann védő tiltakozik a szóros biró letartóztatása ellen és bejelenti

Mozgószinházak müsora

(San passage)

DORIAN

Vasárnap

A gályarab

Ka andordráma 9 felvonásban.

A főszerepben: Paul Wegener, Lydia Salmanova, Ernst Deutsch.

Hétfő

Cirkuszfenomén

Kalandorfilm 6 felvonásban.

A főszerepben:

Alberini és Jack

a csodamajom.

Csak egy napig! Csak egy napig!

Dorian filmek!

VIGADÓ

Vasárnap:

Akorhelyleánya

Dráma 4 felvonásban. — A főszerepben

Lotte Neumann.

Ezt megelőzi:

Előbb Hannát, aztán Pannát

Pompás vigjáték 4 felvonásban.

A főszerepben:

Henny Porten.

Dorian filmek!

Selyem, szalma és különböző **modell női kalapok** nagy választékban, **angró árban** lesznek árusitva — Ugyszintén **kalapformák** és **masamód kellékek nagyban kaphatók**

Nagy Mihályná

Regele Ferdinánd (Rákóczi-ut) 12. sz

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

hogy az ügyet polgári bíróság elé viszi. A hadbíróság rövid tanácskozás után szabadnak nyilvánitja Mészárost, de kötelezi őt arra, hogy az egész tárgyalás folyamán, eltérően a többi tanuktól, ott maradjon.

Ezután megrendítő jelenetek játszódnak le, a vádlottak hozzátartozói odarohannak övéikhez, zokognak, sirnak, csókolják egymást, de az őrök kihuszkolják őket a teremből. (Rador.)

Megnyilt Földes Imre kiállitása

Tegnap délben nyilt meg a Matula-féle festék-kereskedésben Földes Imre képkiállitása. A neves művész mintegy harminc-negyven darab olajfestményt állitott ki; valamennyi tetszetős, közvetlen hatásu, tökéletesen biztos technikával megkonstruált tabló.

Felfogásában Földes Imre azokra a magyar zsánér festőkre emlékeztet, akik közül annakidején Bihari lett igen hiressé. Egészséges szemlélete, novellisztikus festő-modora kétségtelenül gyorsan meg fogja találni a legegyenesebb kapcsolatot publikumával. Dimenziójában is, kompoziciós egészében is leginkább kiválik a tárlat anyagából egy levelet olvasó, fekvő nő, melynek esti világitása is igen szerencsés effektusokat vált ki s egy bucsu jelenet a parkban, poétikus hangulatával.

A kiállitás egész nap megtekinthető.

Államositják a tüzoltóságot

Az önkéntes tüzoltóság visza kapja szerelt a hivatásos tüzoltóktól

A tegnapi tanácsülésen bejelentette dr Soós István első aljegyző, hogy a kormánytól leiratot kapott a város, amely szerint a belügyi kormány a hadügyi kormánnyal egyetértően, regátbeli mintára államositani akarja a tüzoltóságot Nagyváradon, illetve mint a Regátban, a katonaság látja el a tüzoltói teendőket. A tanács a költségvetési vitának keretében nem tárgyalhatta le a leiratot, hanem hétfőre hagyta az önkéntes tüzoltóság beadványával együtt, amelyet véletlenül éppen tegnap nyujtott be a városi tanácshoz Morár György, az önkéntes tüzoltók főparancsnoka egy küldöttség élén.

A városi tanács ugyanis tudomásul vette Morár György főparancsnoki minőségét és tekintettel arra, hogy az összes tüzoltószerek, amiket a hivatásos tüzoltóság használ, az önkéntesek tulajdona, továbbá mivel a szabályrendelet értelmében a hivatásos tüzoltóságnak csak parancsnoka van, mig a főparancsnoki tisztség az önkéntes tüzoltóság privilégiuma, átadta Serac Aurél egy a tüzoltóság organizációjára vonatkozó beadványát Morár György főparancsnoknak felülvizsgálás végett.

Az önkéntes tüzoltóság memoranduma mindenekelőtt az önkéntes tüzoltóság nagy munkásságát és szervezetét tárja fel. Felsorolják, hogy harmincról 45 létszámra emelték a hivatásos tüzoltóságot, a mi évi 150 ezer leu megterhelést jelent a városnak. tisztára kidobott pénz, mert annyira nincs szükség annyi emberre, hogy a még a kommunizmus idején bevezetett szokás van érvényben a hivatásos tüzoltóságnál, hogy a **hivatásos legénység minden másodnap szabadnapot élvez és a hivatásos tisztek csak harmadnaponként vannak szolgálatban.** Kérdik, nem-e célszerübb kevesebb, de jobban fizetett hivatásos tüzoltókat tartani. Kérik tehát a létszám leszállitását, a szolgálat megosztását, az önkéntes hivatásos tüzoltók között a szabályzatnak megfelelően, annál inkább, mert az önkéntesek teljesen ingyen látják el a szolgálatot nyolcvan teljesen szakképzett vizsgázott, évtizedek óta begyakorlott tüzoltóval. Javasolják a toronyőrség föltétlen helyreállitását. A háboru alatt még a laktanya szolgálatot is az önkéntesek látták el.

A terjedelmes és kimeritő beadvány fölött fog hétfőn határozni a tanács, de most már az a helyzet áll fönn a miniszteri államositó leirat folytán, hogy az **összes tüzoltószereket, melyeket a hivatásos tüzoltók használnak,** vissza kell szolgáltatni az önkénteseknek, mint tulajdonukat s amelyre Benedek városi tanácsos szerint, az állam nem is reflektál. Teljesen katonai szervezet lesz egy magasabb rangu tiszt vezetése alatt és teljesen függetlenül ettől az állami tüzoltóságtól, fog müködni az önkéntes egyesület, melynek müködése állam és városi érdek.

Egy régi nagyváradi könyvkötőmester jubileuma

A nagyváradi könyvkötészet nesztora Orenics Alajos, a jónevü könyvkötőmester, aki első izben fejlesztette Nagyváradon művészetté ezt a becses mesterséget. Orenics Alajos most érkezett el ötven éves jubileumához s a félszázados munka ösztönözte az ősz könyvkötő-művész kartársait, tisztelőit és barátait arra, hogy méltó ünneplésben részesitsék a szimpatikus jubilánst.

A Sonnenfeld-cég diszes és feltünő szépségü litografált emléklappal lepte meg Orenics Alajost, melyen rajta foglaltatik az ősz mester ifjukori és jelenlegi fotografiája és hosszusor aláirás, mely mind további boldog és munkáséletet kiván az érteke szerint megbecsült nagyváradi könyvkötőnek.

A Ruhr vidéki megszállás eredménye: huszmillió deficit

Berlinben ma köztudomásu lett, hogy a kancellár csakugyan tárgyalt a pártvezérekkel az angol közvetitő javaslatról, bár a hiresztelést illetékes helyeken leplezni akarták és azt állitották, hogy Sthamez londoni nagykövet csupán folyó ügyekről tárgyalt a külügyminiszteriumban.

Számos francia lap elégedetlen hangon ir a brüsszeli tanácskozásokkal kapcsolatban Belgium magatartásáról.

Francia nacionalista körök szemére vetik Poincarénak, hogy a Ruhr-vidék kiürítésének Belgiumtól származó fokozatos tervét elfogadta.

Jól értesült politikai személyiség kijelentette, hogy nézete szerint a helyzet lassankint tisztul. Leghelyesebb megoldás az lenne, ha Németország Párisban magánúton érdeklődnék a francia követelések iránt. Nem valószinü, hogy ezek politikai természetüek. Németország ne tápláljon túlnagy illuziókat Poincaré állásának szilárd volta felől, ám a Ruhr-kérdés megoldásáig Poincaré marad a miniszterelnök.

A Journal Industrie nyiltan megvallja a Ruhr-akció kudarcát. Megkezdése óta mindössze tiz vagon koksz érkezett Franciaországba.

A francia fémipar a kohókioltások következtében huszmilliónál több kárt szenvedett.

Azok közül a németek közül, akik a reklinghauseni raktárakba be akartak hatolni, az őrség egy embert agyonlőtt. Kalkun mellett egy híd alatt bombamerényletet intéztek a franciák ellen. A merénylők az odasietö őrségre is rálőttek. Ugyanitt egy francia vonat összeütközött egy másik katonákat szállitó szerelvénnyel. Az összeütközésnek sok sebesült és halott áldozata van.

* Szétöl, hidegtől kiujt vörös arcra, kézre, szeplő, mitesser pattanások ellen legjobb gyorshatásu biztos szer az YPO crém. Ára 15 lei. Diszkrét postaszétküldés. Kapható: Farkas István „Apolló" drogueria Nagyvárad.

Március hó 22-én tartja

POPA GRAMA

hegedü művész nagy koncertjét Őfelsége Maria királyné legmagasabb védnöksége alatt, a hadiárvák javára a Kath. Körben. Kezdete fél kilenc órakor.

UJDONSÁGOK

* **Ciorogariu püspök ünneplése a szenátusban.** Ciorogariu Romulusz nagyváradi görögkeleti püspököt rendkivül meleg és impozáns ünneplésben részesitették a szenátus tegnapi ülésén. Az ünneplésre Ciorogariu püspök felszólalása adott okot. Ciorogariu püspök beszédet tartott, amelyben kibékülésre, megértésre hivta föl a politikai pártokat. A nagy tetszéssel fogadott felszólalás után Constantinescu miniszter intézett üdvözlő beszédet Ciorogariu püspökhöz, majd Dimitriu, a szenátus elnöke, az elnöki székből méltatta Nagyvárad ősz püspökének egyéniségét, nagy érdemeit és kiváló hazafiságát. A beszédek elhangzása után percekig tartó tapssal ünnepelte a szenátus Ciorogariu püspököt.

* **Soltész Elemér magyar tábori püspök lett.** Budapestről jelentik: A magyar nemzeti hadseregben protestáns tábori püspökséget szerveztek. Horthy Miklós Magyarország kormányzója az első protestáns tábori püspökké Soltész Elemér nagybányai református esperest nevezte ki.

* **Ujságirók gyülése.** Az Erdélyi és Bánáti Ujságirók Országos Szervezetének nagyváradi csoportja hétfőn, f. hó 19-én, este fél 9 órakor a Kereskedelmi Csarnok helyiségében rendkivüli közgyülést tart. Felkérem a tagokat, hogy a tárgy fontosságára való tekintettel föltétlen megjelenni sziveskedjenek. Perédy György titkár.

* **Uj doktor.** Jakab Lászlót a nagyváradi ifjuság közismert szimpatikus tagját, az Egyesült Bank és Takarékpénztár titkárát, tegnap a kolozsvári egyetemen az államtudományok doktorává avatták.

* **A 19. és 20-iki kultur-délutánok.** A müsort elolvasva látjuk, hogy ismét valami szépet és érdekeset kapunk, valami ujat, ami még nem volt. A 20-iki müsor zeneszámainak összeállitása müvészi jóizlésre vall. Amint tudomásunkra jutott, a Windsori vig nők nagy duettjét korhü jelmezekben és korhü hajdisszel adják. Ezt az operát még nem láttuk Váradon és igy méltán nagy érdeklődésre tarthat számot Váradon és igy méltán nagy érdeklődésre tarthat számot a Fluthné és Reichné kettese. A zeneszámok mint egy keret veszik körül Petra nővér beszédét, akit egyszer már hallottunk itt beszélni és éppen ezért hisszük, hogy a Kath. Kör nagyterme ismét zsufolásig megtelik intelligens müértő közönséggel. Belépődij nincs, de adományokat köszönettel fogad a szegények részére a vezetőség. A hétfői előadás d. u. 5 órakor kezdődik a Kath. Kör nagytermében, a keddi estély pedig este 8 órakor kezdődik.

* **Kara Mihály szobrászmüvész iparmüvészeti iskolája.** Kara Mihály, az elismert nevü kiváló szobrászmüvész iparmüvészeti iskolát nyit Rulikovszky-ut 4. szám alatti mütermi helyiségében (Szabadkőmüves páholy). Az iparmüvészeti iskolában a dekorativ festészet, szobrászat, kő- és fafaragás, a grafika minden ágában, müvészi vezetés mellett nyernek oktatást a növendékek. Az esti tanfolyamon akt-rajzolás. Az iskola április elsején megnyilik. Jelentkezéseket elfogad és bővebb felvilágositást nyujt Kara Mihály szobrászmüvész Rulikovszky-ut 4.

* **A borbélyok egyrésze megegyezett munkaadóival.** Szombaton délelőtt Catana rendőrprefektus megbizásából Chrior kapitány magához rendelte a sztrájkoló fodrászmunkások vezetőit. A vezetők igazolták a rendőrség előtt, hogy a Trancu Jassy-féle törvény értelmében járnak el a sztrájkra Vasca munkaügyi felügyelő adta meg a törvényes felhatalmazást. Chrior kapitány közölte a sztrájkolók megbizottaival, hogy gyüléseket nem tarthatnak. A

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

munkát mára számos nagyobb borbélymühelyekben felvették.

* **Halálozás.** Láng Sándor, a pincérszervezet volt elnöke, kinek a pincérmozgalmakban annak idején vezetőszerepe volt, 46 éves korában meghalt. Tüdővész ölte meg. Temetésén a pincérszervezet tagjai is részt vettek.

* **A nagyváradi ipartestületi hitelszövetkezet** folyó hó 19-én, holnap hétfőn d. u. 4 órakor tartja meg a mult vasárnapról elhalasztott XXIII. évi rendes közgyülését.

* **Az ősrégi zsidók életéből meritett** szindarabot mutat be ma, vasárnap este a Kath. Legényegylet működdvelő gárdája. Jairus leánya kerül a Katholikus Kör szinpadjára. E bibliai zenésdráma eredetileg egy német pedagógus nagyszabásu műve, amit még nagyobb méretüvé Mellau István és Losonczy Gábor dolgoztak át. Egytől-egyig korhü jelmezekben jelennek meg a szereplők, hogy mutathassák be a kafarneumi zsidók szokásait, életét. Jellegzetes zsidó táncok teszik szinessé az egyébként komoly darabot. Antalfy Margit kiváló szakértelemmel betanitott tanitványai fogják ezeket bemutatni. Nagy odaadással tanitották be az énekkar és az egyes énekszámokat Szabados Vilma tanitónő és Rottenstein er Lajos tanitó tanitották be, mig a rendezés körültekintő munkáját Losonczy G. vette gondjaiba. Az előadás pontosan fél 9 órakor kezdődik s az ajtók előadás alatt zárva lesznek. Belépő-dij 10—20 lei.

* **Nyilatkozat.** Kaptuk a következő sorokat: Tekintetes Szerkesztőség! Az igazság érdekében kérem közölni, hogy b. lapjuk számában közölt cikk reám vonatkozó része nem felel meg a valóságnak. Többek közt az incidens, amely után röviden eltávoztam, nem a kávéházban történt. Később távollétemben az incidens után Altmann Vilmos ur által elégtételként használt kifejezésekről a lap és mások bemondása utján értesültem. Az ügy nézetem szerint a nyilvánosságot nem érdekli. Teljes tisztelettel: Belfir 17. mart. 1923. Wesselényi Gyula notar.

A beküldött információt tenkei tudósitónk kétségkivül teljes egésszében fenntartja. A jegyző ur abban mindenesetre téved, hogy az effajta incidens nem tartoznék a nyilvánosság elé.

* **Elhájasodás, köszvény és cukorbaj** esetén a Ferenc József keserüviz javitja a gyomor és a belek müködését, élénkiti az emésztést és előmozditja az anyagcserét.

* **A NAC választmányi ülése.** Holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor a NAC. választmányi ülést tart a városháza bizottsági termében. Tekintettel a napirend fontosságára, felkéri az elnökség a választmány tagjait, hogy lehetőleg teljes számban jelenjenek meg.

* **Kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők** befizetése Mezey Mihály-utca 4. sz. alatt az Imperial kávéházban (volt Arany Sas) vasárnap délelőtt 9—12 óráig. Füszeressegédek fontos ügyben feltétlenül megjelenjenek.

* **Munkásgyülések.** Vasárnap d. e. 9 órakor a szabómunkásk rendkivüli taggyülést tartanak, d. u. 4 órakr az összválasztmány ülést tart Szacsvay-utca 24. sz. alatt. Pontos megjelenést kér a Szaktanács.

* **Vásározó cipész iparosok közgyülése.** Felkérem az Ipartestület kötelékébe tartozó piacon árusitó és vásárra járó összes cipésziparosokat, hogy f. hó 18-án, azaz vasárnap délután 3 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében tartandó közgyülésre teljes számban okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel Czeglédy Jeremiás, ipartestületi elnök.

* **Elismert** szolid és megbizható cég **Rimanóczy-utcán Kertész** nőidivat Reklam áruüzlete, ahol az árak olcsóbbak, mint bárhol.

* **Értesités!** Schwartz Dezső, a nagyváradi zeneiskolák zongorahangolója vidéki munkáját elvégezvén, ismét a nagyérdemü közönség rendelkezésére áll. Cim Str. Cuza Voda (Szacsvai-utca) 73. szám. Meghivásra vidékre is elmegy.

* **Köszönetnyilvánitás.** Mindazoknak a nagyszámu rokonainknak és ismerőseinknek, akik felejthetetlen férjem, illetve édesatyánk Ehrenfeld Márton kereskedő elhalálozása alkalmával részvétkifejezésükkel felkerestek, ezuton is köszönetet mond özv. Ehrenfeld Mártonné és gyermekei.

* **Az Ingyen szerelem** tegnap esti bemutatójának sikere méltán sorakozik az eddig szinrekerült Tábori darabok sikere mellé. A Bonbonniere kitünő gárdája tökéletest produkál, amit a közönség azzal honorál, hogy nap-nap után elővételben kapkodja el a jegyeket. A teljes uj müsort ma délután 3 órakor és este pont fél 9 órakor megismétlik. Holnap, hétfőn nagy Intim-est, melyen a nagy sikert aratott Ella-Bella c. bohózat van müsoron.

* **Figyelemre méltó!** Szakszerü, előzékeny kiszolgálásban részesül Hajnal József vászon-áruházában, Nagy Sándor-utca 1. Dus választék vászon, schiffon, batiszt, grenadin, opálbatiszt, linon, zephir, köpper, damaszt, abrosz és asztalkendő, szines és fekete cloth, függöny és ágyteritő, tuszor és batiszt. Kész paplan nagy választékban. Vidéki rendelések pontosan elintézve. Versenyárak!

SZINHÁZ

HETI MÜSOR:

Vasárnap d. u.: Cseregyerekek, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Tatárjárás, Hajdu Erzsi vendégfelléptével.

Hétfő: Uj rokon, bérleten kivül.

Kedd: Mignon, B) bérlet 89. szám.

Szerda: Álarcos bál, bérleten kivül.

Csütörtök: Dupla vagy semmi, ujdonság először A) bérlet 90. szám.

Péntek: Dupla vagy semmi, ujdonság másodszor B) bérlet 91. szám.

Szombat délután: Hollandi menyecske, mérsékelt helyárakkal.

Szombat este: Aranymadár, bérleten kivül.

Vasárnap d. u.: Piros bugyelláris, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Bucsukeringő, fél 8 órai kezdettel.

Vasárnap éjjel: Fél 11 órai kezdettel: Beoltott Adolár.

Hétfő d. u.: Kis lord és Berecz Manci fellépése, igen olcsó helyárakkal.

Hétfő este: Román előadás.

A hét összes előadásaira már most meg lehet váltani a jegyeket a szinház pénztáránál.

— **Nebántsvirág.** Ma este lép fel először a debreceni szinház tagja, Hajdu Erzsi, aki e kiváló operettben a cimszerepet, Denist játsza.

— **Vasárnapi előadások.** Pintér Böske betegsége folytán ugy a délutáni, mint az esti előadás müsorát az igazgatóság kénytelen volt megváltoztatni. Délután mérsékelt helyárakkal a Gül baba helyett a Cseregyerekek kerül előadásra, este pedig az Offenbach helyett a Tatárjárás fog menni Hajdu Erzsivel. Pintér Böske betegsége miatt Hajdu Erzsi harmadik fellépte elmarad.

— **Uj rokon.** Hétfő este a közvetlen és nagy sikerrel bemutatott Uj rokon lesz a szinház müsorán Kelmaival, Baranyaival, Vajdával, Kovácsesal, Békésivel, Berenggel és Kertész Mancival a vezető szerepekben.

— **Álarcos bál.** Az idén bemutatott nagysikerü operák egyike, Verdi 5 felvonásos müve, az Álarcos bál kerül előadásra szerdán este bérleten kivüli előadásban a bemutató szereplőivel. Mindkét operát Váradi karnagy vezényli és Hetényi Elemér rendezi.

MOZI

— **„Gályarab" Dorian Filmszinház.** A nagysikerü Balzac-regény ma utoljára látható a Dorian Filmszinházban. A legizgalmasabb kalandor történet ez a Dorian film, melynek főszerepét Wegener páratlan müvészettel játsza.

— **„Royal Club" Apolló mozgószinház.** „Percy lord kalandja a Royal Clubban" cimü regény nyomán készült filmsláger kerül szinre ma, vasárnap és hétfőn az Apollóban. A főszereplőket Friedrich, Zellnik, Bernh, Groetzke és Fritz Schulz játszák, mind olyan nevek, melyek a német filmművészetnek régtől fogva a legjobb erői. A tegnap bemutatott film tele van a legszebb és legbravurosabb jelenetekkel, melyet páratlan érdekességénél fogva a közönség meleg szimpátiával fogadott. „Csendélet Arizónában" cimü kimagasló 2 felvonásos vigjáték kiséri a kitünő filmet melynek főszereplője az amerikai csodamajom játéka mindenkit megkacagtat. Juliette és Louis táncművészek a hétfői előadásokon teljesen uj táncprodukciókkal lépnek a közönség elé.

— **„Cirkuszfenomén" Dorian Filmszinház.** Az őszi szezon egyik legnagyobb sikere volt ez a kitünő Dorian-film, melyben a közönségnek az izgalmas cselekmény és Albertini csodás mutatványai dacára is egy kisebb szereplő játéka tetszett: Jack, a csodamajom. Mindenki azt mondta, hogy sok majmot ismerünk, de ilyen szinészt nagyon keveset. A nagyszerü film hétfőn, csak egy napig látható a Dorian Filmszinházban.

— **Kettős müsor a Vigadó Mozgószinházban.** Hatalmas, kettős müsorral szolgál ma a Vigadó Mozgószinház a közönségnek. „A korhely leánya" cimü szociális drámában Lotte Neumann nemes müvészetét mutatja be. Ezt megelőzi „Előbb Hannát, aztán Pannát" 4 felvonásos pompás vigjáték, melynek főszerepét a kitünő Henny Porten játsza. Mindkét film Dorian-film, melyek csak ma láthatók a Vigadó Mozgószinházban.

— **A katholikus köri moziban** vasárnap, március 18-án 3 és fél 6 órakor Jókai Mór regénye után Corvin-filmre irt „A fehér rózsa" cimü napkeleti legenda 6 felvonásban kerül előadásra. Március 25-én pedig felkérésünk folytán a Kath. Legényegylet mükedvelő gárdájának előadásában a „Jairus leánya" cimü 5 felvonásos bibliai zenés dráma másodszor kerül szinre, ugyancsak délután 3 és fél 6 órakor.

Tőzsdei jelentések

Zürich, március 17. Nyitás: Berlin 262 fél, Newyork 537 háromnegyed, London 2522, áPris 3365, Milanó 2590. Prága 1595, Budapest 0.16, Bukarest —. Bécs 0.0074 fél, Varsó 00.120.

Bukarest, március 17. Zárlat: Devizák: Páris 1328, London 1015, Newyork 215, Róma 1045, Zürich 40 háromnegyed, Prága 645, Bécs 31 fél, Berlin 112. Budapest 7 fél.

Valuták hiányzanak.

Budapest, március 17. A Devizaközpont hivatalos árfolyamai: Amsterdam 1315—1355, Bukarest 1550—1650, London 15.665—16.025, Berlin 16—18, Milanó 160—166, Páris 208—218, Prága 9875—10.275, Zürich 620—645, Bécs 470—480, Belgrád 3365—3375, Newyork 3335—3410, Varsó 725—745.

Zürich, március 17. Zárlat: Berlin 00.258, Amsterdam 21.220, Newyork 538, London 2523, Páris 3370, Milanó 2587 fél, Prága 1595, Budapest 0.15 háromnegyed, Belgrád 545, Varsó 00.125, Bécs 0.0074 fél, bélyegzett 0.0075.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A „NAGYVÁRAD" MELLÉKLETE

IPAROSOK LAPJA

VASÁRNAP 1923. MÁRCIUS 18.

Essen és a „fekete gyémántok"

A franciák Ruhr-vidéki akciójával apcsolatban Essen, mint a Rajna-estfáliai bányavidék és gyáripar ózpontja, természetszerüleg az érdeklő-és homlokterébe került. Azokban a vég-élküli tárnákban, melyekből oly óriási énmennyiség került napvilágra, az esseni ányákban, normális viszonyok és körül-ények között átlag 60—70 ezer munkás éz fejtette a fekete gyémántot. E nagy ámon nem szabad csodálkoznunk, ha rdjuk, hogy Németország kőszénbányá-zata fejlettségre nézve az egész világon z első helyet foglalja el; a kifejlett szén-ennyiség tekintetében pedig a harmadik elyen áll a világon. A kitermelt szén-ennyiség a háborus esztendőkben is vente 200 millió tonna volt.

A háromszázezernél jóval több lakosu ányaváros, valódi tipusa a német gyár-árosoknak. A város a szó szoros értelem-en vett gyárkémény-erdejével messziről ltünik, mely pregnáns kifejezője a pro-uktiv munkának. Essenben van Né-etország legrégibb keresztyén mü-mléke, egy 873-ban beszentelt templom.

Érdekes históriai tény, hogy Essen az város, hol először vették a kőszenet álta-inos használatba hatszázegynéhány évvel zelőtt. A németek 1917-ben ünnepelték ssenben a kőszén használatba vételének 00 éves jubileumát. Az esseni kórházat gyanis 1317-ben alapitották és a kórház-ak ebben az évben kelt alapitó levelé-en a következő mondat jelzi a kőszén használatba vételét:

„A gazdasszonyok szobája előtti te-et az összes testvérek, szerzetesek hasz-álhatják arra, hogy szenet és fát rak-anak le." Ezen első primitiv használatba ételtől kezdve mivé fejlődött 600 év alatt z esseni szénéeldorádó! S általában mi-yen szédületes — hogy ugy mondjuk — tempót futott meg a szén. Bár igaz, hogy iránylag nagyon lassan terjedt el a kő-zén használata, de érthető, hiszen fütésre volt elég fa az erdőben, a gőzgép feltalá-sára pedig még majd ötszáz évig kellett várni. Belgiumban már jóval előbb, 1198-ban ismerték a „fekete földet, mely tüzcsinálásra nagyon alkal-mas."

A tüzelőfában való bőség miatt csak lassan kezdett a szénbányászat fellendülni. Elég jól virágzott már a XVI. század vé-gén, de csak primitiv módon és eszközök-kel. Ezt a kezdeti virágzást a harminc-éves háboru pusztitása teljesen elseperte gy, hogy ujra kellett kezdődnie a fellen-dülésnek, ami a XVIII. század végén a gőzgép felfedezésével be is következett. Innentől kezdve sajátságot tökéletesitő hatást fejt ki egymásra kölcsönösen a gőzgép és a szén. A gőzgépek szénszükség-lete fellenditette nagyon a szénbányászatot és megforditva a gőzgépeknek gyakorlati alkalmazása a bányatechnikában előidézte azt, hogy a bányászat intenzivebb lett és nagyobb mélységeket kiaknázó a gőzgép hajtotta eszközök és gépek segitségével.

Minden politikai vonatkozástól men-ten tisztán ipari és bányatechnikai, bányá-szati szempontból a jelen viszonyok kö-zött is aggodalmakat táplálhatnak arra nézve, hogy vajjon a franciák erőszakos-jóvátételt kikényszeriteni akaró törekvése nem idéz-e elő stagnáló vagy épen visszafejlődő állapotot a világhires esseni „fekete gyémánt"-bányászat állandó tökéletesedési folyamatában . . .

A kontárkodás ellen

A szobafestő és mázoló iparosok szakosztálya tegnap Catana Aurél rendőrprefektushoz memorandumot intézett s ezt küldöttség adta át a prefektusnak. A beadvány a következőket mondja:

Mindenütt, de leginkább városunkban a legnagyobb mértékben elszaporodott a kontárkodás. Kontárok azok az emberek, kik iparigazolvány nélkül ipart üznek, vállalatokat bonyolitanak le anélkül, hogy képesitésük és kellő gyakorlatuk volna a munka tökéletes elvégzéséhez és ami még fontosabb, anélkül, hogy erre a hatóságtól engedélyt vagy iparigazolványt kaptak volna. Kárt okoznak az államnak, a városnak, iparosságunknak, mert igy kontárkodás mellett, állami és városi adót nem fizetnek, betegsegélyzőbe munkásaikat nem jelentik be, tehát itt járulékokat nem fizetnek. Kereskedelmi és iparkamarai adó alól is kibujnak, viszont ennyi üzleti költséggel kevesebb rezsijük van, miáltal olcsóbbért vállalnak munkát. De megtévesztik a munkaadókat is, kiktől sok esetben előlegeket vesznek fel és a munka elvégzése nélkül odább állanak, vagy akiktől a munkát felvállalják ugyan, de ez csunya, rossz és használhatatlan munkát adnak, ugy, hogy azok helyrehozása miatt csak azután fordulnak rendes és arra jogosult szakiparoshoz.

Különösen a szobafestő és mázoló szakmában áll nagy mértékben ezen kontárkodás és éppen ezért még az arra jogosult családos és adót fizető szakiparos nehezen vagy csak alig élhet meg, addig az ily kontárok vigan grasszálnak.

Mit ér az, hogy 20—50 leire itélnek egy kontárt, mert jogosulatlanul elvégez 6000—8000, gyakran még nagyobb értékü munkát. Mit ér az, hogy ha a kontár vállalkozása idején a feljelentésünket megtesszük s a munka elvégzése után csak hetek és hónapok mulva büntetik meg őt 50 leire?

Azért kérjük prefektus urat városunk 3000 önálló adófizető iparosa nevében, méltóztassék elrendelni, hogy a kontárkodó vállalata a feljelentés megtételekor azonnal beszüntetendő, hogy a kontárvállalkozó és a munkáltató egyaránt azonnal 1000 leien felül is, lezárásra átváltoztatható birsággal büntettessék, hogy ezen rend életbeléptetése mielőbb a hirlapokba közzététessék tudomásulvétel végett, mert mindezen védelmek nélkül iparosságunk a pusztulás, elszegényedés lejtőjén tovább esik. Ebben az esetben pedig az állam egyik produktiv iparososztálya vész el.

Az ipartestület szobafestő, mázoló, cimfestő, fényező és aranyozó iparosok szakosztálya.

Ipartestületek mint iparhatóságok. Az elsőfoku iparhatóságok müködésének egységesitését vette tervbe a kereskedelmi miniszterium. E tekintetben el is készült a megfelelő törvényjavaslat, amelyet a miniszter megküld a kamarának, kereskedelmi és ipari szervezeteknek. Ipari körökben ragaszkodnak ahhoz, hogy a járási és központi ipartestületek az elsőfoku iparhatóságok teendőit megfelelően eltudják intézni s ezért más hatósági formákra nincs szükség. Az ipartestületek teljesen megfognak felelni a törvényben előirt követelményeknek.

Varrógépet ha jót és olcsót akar keressen fel bizalommal **kerékpárok** állandóan raktáron. Varrógépeket, kerékpárokat veszek, eladok cserélek és ezekhez való alkatrészek állandóan kaphatók. — Javitásokat szakszerüen eszközlök.
Konrád műszerész, Baross-u. 10. és Nagypiacz-tér sarok.

Magas árban veszünk butort, szőnyeget, zongorát, Wertheim kasszaszát, porcellánt, egész lakás berendezést. **Meghivásra házhoz megyünk**
Beck és Benjamin
Strada Cogalniceanu (Várady Zs.-u.) 11. sz. TELEFON 17-03. SZ.

Paulini L. Lili
nőiruhamagánvarrodája és divatszalonja
Ruhák, kosztümök, blusok, kabátok stb. Nagyvárad
Fagon . . 450 Leitől Str. Pável-utca 19. sz.
Elsőrangu munka, szabás és kivitel.

Mascotte
a Belföld legelőkelőbb pezsgője

Olcsóbb mint bárhol
frissen érkezett
Michelin Cable
autogummik eredeti gyári árban minden méretben. — Ugyanott könnyü benzin és olaj kapható.
ANDRISKA ÉS ROSENBAUM
Str. Calvin (Ritoók Zsigmond-u.) 15.
Telefon 209. Telefon 209

Schwarcz Lajos
uri szabó
Str. Postei (Uri-utca) 5

Jól és olcsón vásárolhat
Witraelnél
Str. Avram Janku (Kossuth-u.) 5.

Vászon, Schiffon, Cérnabatiszt, Damaszt, Köpper
Velour, Szövet, Flanel, Zsinor barchet, Angol zefir
cipővásznak és bélések legolcsóbban.

* Megnagyobbitott műhelyemben havi bérlet-vasalást, fordítást stb. jutányos árban készitek. Ruhákért házhoz küldök. Elsőrangu munkal Löw Jenő, férfiszabó Körös-utca 8. Különféle ruhák kaphatók.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Halkuló vágyak

— A „Nagyvárad" eredeti regénye. —

Irta: Forró Pál. 17

Amulva nézek Gálra. Ez az első eset, hogy egy férfi nem a maga szerelméről beszél hozzám, hanem a barátjáéról. Hát ez az ember észre sem veszi, hogy nő vagyok? A mások érzéseit közvetiti hozzám, mintha az, hogy ő maga szeressen meg, kizárt dolog lenne? Tass, mindenütt Tass! Ő az egyetlen férfi, akinek még tetszem? Gyűlölöm ezt az embert! És Gált is . . . aki nem tudja, hogy sért, megaláz, aki talán jónak véli magát, pedig amire vállalkozott, kegyetlen és vérig bosszantó!

De hát igazuk van. Én már nem számitok, ide-oda tolongatnak, megszüntem egyéniség lenni, nem tartozom a diadalmas hóditók sorába, mint Klári, engem faképnél hagytak, ezt mindenki tudja, engem már csak sajnálni szabad!

Kitérő, általánosságban mozgó válaszokat adtam Gálnak. Megkért, hogy keressem föl műtermében, megakarja mutatni uj képeit, kiváncsi a véleményemre! Mindent megigértem neki, csakhogy megszabaduljak tőle. Majd ráérek lemondani holnapután!

. . . április 5.

Ma fölkeresett János!

Itt volt, itt állt a szobában, beszélt hozzám. Hogy éltem túl ezt a pillanatot, hogyan tudtam állva maradni, szavakat kiejteni?

Mikor belépett, az ajka remegett, nem tudott megszólalni. És én voltam annyira erős, hogy megkérdezzem: Mit akar? Hogy merészelt idejönni?

— Holnap elutazom, Margit . . . nem tudtam . . . nem akarok igy elválni!

— A nászútjára megy, ugy-e? Hiszen olvastam, holnap esküsznek!

— És mindentől bucsuzom, ami régi életemben volt és megakartam csókolni a kezét, a cipőjét, vagy a lábanyomát . . . Mégegyszer könyörögni akartam, sajnáljon, legyen jó, bocsásson meg!

— Gyűlölöm, János!

— Nem, nem igaz, szeret engem . . . mert én is szeretem! Nagyon, végtelenül... eloithatatlanul!

— És ilyen érzésekkel mer az oltár elé menni?

— Nyomorult, rossz ember vagyok... Tisztában vagyok azzal, hogy nincs erkölcsi érzékem és csak megvetést érdemlek. És senki jobban nem undorodhatik tőlem, mint én magam. De magához mégis elmerek jönni, mert maga tiszta, szent, az egyetlen, aki meglátta bennem a jó embert is. Én ezt a jobbik énemet hoztam most ide magának, Margit. Itt akarom hagyni . . . mindent maga elé hordok, ami még érték bennem, a könnyeimet is, nézzen a szemembe, látja sirok . . .

És csakugyan az arcára, amely ijesztően sápadt, sürün hullottak a könnyek.

— Menjen János... menjen... nem szabad egy percig sem ittmaradnia!

— Margit, könyörgöm, oldjon fel... ne küldjön igy el. Szükségem van egy irgalmas szavára!

— Én bocsássak meg magának? Én igazoljam azt, amit tett? Én kivánjak szerencsés utat? Megőrült?

Rám néz, majdnem eszelősen, megzavarodottan, mint az agyvérzős beteg és tétován mondja: Ugy szeretem, azt hittem, hogy ez mindent igazol, mindent megértet ... Én soha egy pillanatig sem tántorodtam el magától... az a másik csak a megélhetés... de az én csavargó, drága szép életem, az álmaim, a felszárnyalásom, az maga marad és ezen semmi és senkisem változtathat!

Látja, hogy a szavai úgy hullanak rám, mint a tüzes eső és egy vakmerő mozdulattal karjába ragad: Drága, édes, egyetlen nem!... suttogja rekedten.

Megrázkódom és kitépem magam a karjából:

— Takarodjon! kiáltom. Takarodjon!

Rám néz, a tekintete lélektelen, üres, értelmetlen szavakat dadog és megy kifelé az előszobán. Az ajtó nyitva marad, látom, amint lekanyarodik a lépcsőn, üveges szemmel bambán néz előre, botorkál lefelé. Az alakja megrokkant, a járása fáradt...

Hallom a kaput becsapódni és ekkor furcsa, vékony sirás tör ki belőlem... Még sohasem sirtam igy! Megijedtem, mert úgy hangzott, mintha a multban élt énem zokogna rejtélyes és elfeledtett fájdalmak miatt, vagy mintha még csak most feltámadó szenvedések sirnának a születést jelző fájdalmas felsikoltással.

. . . . március 6.

Ma volt az esküvőjük!

Hogyan álhatott a pap előtt? Hallom, hogy Klári már hetek óta bujta az angol és francia divatlapokat, hogy kiválassza a legmodernebb menyasszonyi ruhát. Szépek voltak és elegánsak! És belül? Nem remegett meg a lelkük az orgona búgására? A barátnők teljes számban behúzódtak a padokba és biztosan rólam beszéltek, sőt talán azt is kutatták, hogy nem-e vagyok ott? Nem, nem voltam ott, de azért ma én is beszéltem az Úrral és ez a beszéd őszintébb volt, mint az, amely az ő házában folyt! Kitártam alázatosan a szivemet, megmutattam néki és azt mondtam: Nézd, nincs benne semmi gonosz, csak szenvedés, szomoruság... Miért sújtsz ilyen kegyetlenül?

(Folyt. köv.)

* Husvéti parfümös szóródugóval legolcsóbban kaphatók nagyban és kicsinyben Farkas István Apolló drogériájában.

* Menyasszonyi kelengyék, legfinomabb fehérnemü, Schroll féle schiffonok, ágy és asztal nemüek, paplanok és matracok nagy választékban kaphatók: VADAS JENŐ női divataruházában, Rákóczi-ut.

* Ne fogadjon el, csak Höfer gyermek hintőport és Baby crémet.

* Mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, saját érdekében ajánljuk, hogy vételkötelezettség nélkül tekintse meg a szolid olcsó árairól elismert SZÉKELY Kossuth-utca 5. sz. alatti posztóáruház tavaszi férfi szövet különlegességekből dusan felszerelt raktárát.

* Ha igazán jó haskötőt akar, csakis Kovács Sándorné orvosi haskötő készitőnél (Nilgesz-telep, a pályaudvarral szemben) rendeljen. Legujabb eredeti forma, jó alakot ad, kényelmes. Könnyü házi haskötő 250 leitől kezdve. Saját találmány, törvényesen védve.

A t. közönség szives figyelmébe ajánljuk HAVAS és SCHÖNFELD Nagyvárad és Bihermegye legjobb és legolcsóbb posztó- és béléskáru raktárát Nagy Sándor-utca 4. Dus választék mindennemü külföldi szövetekben.

HACKMAYER
uri szabó
Avram Janeu (Kossuth-u.)
Tavaszi és nyári idényre
angol szövet ujdonságaim megérkeztek

Angol-francia zephirekből
uri fehérnemüek
méret után
Róth M. Ulódi
cégnél, Mária királyné-t
3. sz. Telefon

NAGY TAVASZI VÁSÁR
férfi öltöny-
SZÖVETEKBEN
a szolid olcsó árakról elismert
SZÉKELY
posztó áruházában, Str. Avram I. (Kossuth-u.)
Bel- és külföldi különlegességek, valamint sötétkék kosztüm és öltöny szövetek nagyban és kicsinyben olcsó elárusitása.

A husvéti szezonra ajánlunk
viszonteladóknak prima minőségü
tojásfestéket
minden szinben a legelőnyösebb árak mellett.
Ullmann József és fi
Alexandri (Teleky-utca 34 szá

Tavaszi eredeti
angol ujdonságaim megérkeztek
Ifj. Erdös Albert
uri szabó és uri divat üzlete,
Reg. Ferdinand (Rákóczi)-ut 7.
Telefon 634. Telefon 634.

Tavaszi és nyári idényre bécsi és párisi modell kalapok megérkeztek
KLEIN SIMON céghez
Str. Iosif Vulcan (Nagy Sándor-utca)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Nem is hiszi

milyen megkönnyebbülést nyuj sok viszontagságunk közepette a

DIANA

SÓSBORSZESZ

állandó használata. Szervezetünk állandó képességét már kora ifjuságunktól fogva ápolnunk kell. Semmiféle szerrel nem érhetjük ezt el olyan biztosan, mint a

DIANA sósborszesszel

Hamburg-Délamerika

gőzhajózási társaság

Lerakképviselő Románia számára:

AGENTURA JULIUS KLEIN

Bucuresti, Calea Grivitei 183.

A legközelebbi indulás Délamerikába Hamburgból:

Bilbao	—	—	—	Február 13
Spanua	—	—	—	Február 22
Madeira	—	—	—	Február 23
Cap Norte	—	—	—	Március 1
La Corunna	—	—	—	Március 22
Argentina	—	—	—	Március 23
Vigo	—	—	—	Április 5
Cap Polonio	—	—	—	Április 12

Hegedű, zongora, cselló

és minden más kotta meg van a

Hegedüs Hirlapiroda

Zenemü osztályában.

Eladó

tanyabirtok, vendégiő, kávéház, szőlők, beköltözhető házak.

Keresünk

szőlőket, házakat, bérletet.

Közvetitünk

mindennemü eladást és vételt.

Vizumoztatunk

utleveleket bármely konzulátusnál.

„ARGUS" ügynökség

Nagyvárad, Balassa-tér 3. Lukács Gy.-u. sarok

AMERIKAI IRODABUTOROK, HÁLÓSZOBAK, EBEDLOK, PARKETTAK

elsőrendü kivitelben és nagy választékban kaphatók

RIMANOCZY műbutor és parkettgyár R-t. ORADEA-MARE

Strada Clujului 117. :: Telefon 279.

Aszfalt- és kátrány

fedéllemezt

dúzigetelő lemezt, desztillált kőszénkátrányt, karbolíniumot, facementet, bitument, vaslakkot stb. és az összes aszfalt és kátránytermékeket békebeli minőségben gyárt 887

„GROZIT"

aszfalt és kátránytermékek gyára, Timisoara, gyárváros. *TELEFON 11-24. szám.*

Kérjen árajánlatot!

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Strada Xenophon (volt Szappan-utcza) Telefon interurban 2-13. Sürgönycim Juvaere Cluj.

Ékszerárugyár és nagykereskedés

Vesz:

legmagasabb árban mindennemü arany és ezüstöt.

Gyárt és elad:

mindennemü ékszerárukat.

Vállal:

mindennemü brillánsmunkákat, javitásokat és alakitásokat. — Vésnöki müterem.

Fogászati, arany és forrasztó

arany és ezüst huzalok és lemezek. Csak viszonteladók részére. 934

TEÁSKANNA VÉDJEGYÜ TEA

A Balkán Jmpex R.T.

nagybani egyedárusitóhelye és fölerakata.

Temesvár.

SCHMUTZLER JÁNOS müórás

Bazárépület, Szinház-oldal

mindennemü órajavitásokat elfogad. Preciz, pontos munka.

Friss törött dióbél 1 kilogram 32 lei.

Aszódinál Sas-palota

Tea-rum továbbra is 1 liter 24 lei.

Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéi és uj terméstü teái izre és zamatra utánozhatatlanok. Cukorka osztálya a Dorian Filmszinházzal szemben.

Halkonserveim friss minőségben megérkeztek.

„FERROSTAAL"

BUKAREST – BERLIN — HÁGA

Képviselője: Ursziny Pál mérnök iroda ORADEA-MARE, Strada Postei 21. szám.

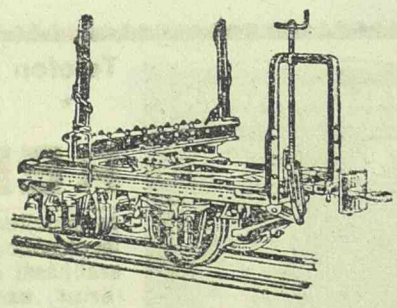

Sinek, erdei truck-kocsi, billenő kocsi, kerék-kitérő, apró anyag és Henschel-lokomotiv.

Vas, betonvas, tartók, bádoglemezek, csövek, drótkötél stb.

Cukorkás, füszeres, gyógytári

papirzsákok, különféle csomagoló papirok nagyban és kicsinyben legolcsóbban az

ATLANTIC

papirzacskó gyárban, Vitéz Mihály- (volt Nagypiac)-tér 14 alatt szerezhetők be. 1276

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

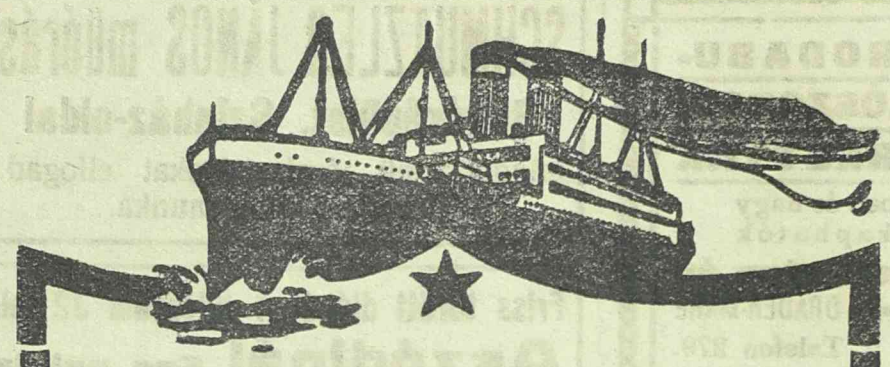

BREMEN-AMERIKA

között leggyorsabb és legkényelmesebb közlekedés az **United States Lines** amerikai kormányhajóival:

„George Washington" „America"
„President Roosevelt" „President Harding"
stb.

Hajójegy, pénz és amerikai okmányokat, valamint a vizumot illetőleg díjtalan felvilágosítással szolgál a romániai vezérképviselet

UNITED STATES LINES

(Amerikai állami vonalak)

„MERCUR" OSCAR GRÜNBERG

BUCURESTI, CALEA MOSILOR 51.

Fiók Temesvár Hunyady-u. (Str. Vasile Alex.) 8. — Kérjen prospektust és hajójárta számot

GUMMIKEREKU

SPORT KOCSIK

festett és nikkelezett, gyári árban kaphatók Strada Saguna Kapucinus utca 19

SZABÓ-LAKATOS

Veszek

perzsa, smirna és nyiroti

szőnyeget,

aranyat, ezüstöt, brilliáns ékszereket és tárgyakat, egész lakberendezéseket magas áron

Sternberg I.

Kishidió. — Telefon 18-43

Ismét magas árban veszek arany ezüst és brilliáns tárgyakat

Klein

ékszeráruház
Avram Iancu (Kossuth-u.) 4

Orák

szakszerű javitását a leg[gyorsabb]határidőre vállalja

Tiszay

[Nagy] Tatsky-utca 9 alatt
[Saját] találmányu 5 évre [szóló] egyszer használó orosz[lán] díszére eladó.

Meghivó.

A **Magyar Bank Részvénytársa[ság]** évi március hó 26 án d. e. 11 órakor

XVI-ik évi rendes közgyül[ésre]

az intézet helyiségében (Sas-palota I. em[elet]) melyre a t. részvényeseket tisztelettel hivjuk.

Tárgysorozat:

1. Három jegyzőkönyvhitelesitő [választása].
2. Az igazgatóság jelentése, az 192[2. évi] mérleg és zárszámadások előterjesztése [és] határozathozatal a tiszta nyereség felo[sztás]áról.
3. A felügyelő-bizottság jelentése, [a] mentvény megadása az igazgatóságnak [és] felügyelő bizottságnak.
4. Felügyelő-bizottság választása.
5. Az alapszabályok módositása.
6. Esetleges inditványok.

Nagyvárad, 1923. március hó 12.

AZ IGAZGATÓ[SÁG]

Kivonat az alapszabályokból. A közgy[ülési] szavazati jogát csak azon részvényes gyakorol[hatja] aki nevére irt, vagy üres forgatmánnyal ellátott [részvé]nyeit a közgyülést megelőző nap déli 12 órá[ig] intézet pénztáránál, vagy a Pénzintézeti Köz[ponthoz] Budapesten leteszi.

Inditványok legkésőbb a közgyülés előtt [8.] nappal irásban az igazgatóságnak bejelentendő.

MEGNYILT

„FAVORIT"

cukorka különlegesség és delikatessüzlet

Unirii (Szt.-László) tér 6

Szives pártfogást kér

Sch. AUSLÄNDER MARIS[CA]

Telefon 11-94. Telefon 11-94.

Acélilemez üzlet!

REDŐNYÖKET

és napellenzőket minden méretben gyártunk és legolcsóbban szállitunk. Vidéki megrendelések szállitását eszközöljük. — **Árajánlattal díjtalanul szolgálunk. — Javitásokat a legpontosabban eszközlünk.**

Halász Testvérek

redőnygyártás
épület- és műlakatosság

Str. Cuza Voda (Szacsvay u.) 17. sz.

Utleveleke[t]

vizumokat

bármely konzulátusnál a leggyorsabban elintéz

Dijmentes felvilágositást nyu[jt]

Román fordítást azonnal elintéz[ünk]

SCHREIER

ügynökség Tisza Kálmán-tér 1. sz[ám]
az **Vármegyeháza mellett.**

Bányák! Fürésztelepek! Malmok!

DURA

villamossági és műszaki vállalat

TEMESVÁR, Buziási-ut 12

Sürgönycim: DURA TEMESVÁR
Telefonszám: 54.

A legjobb és legolcsóbb beszerzési forrás az összes

villamos és műszaki

anyagokra.

Puha ólmot

keres megvételre a

Sonnenfeld Adolf nyomda Rt.

Szilágyi Dezső-utca 6. sz.

Van, lesz, marad ősz hajszála mig a „Piktor"-t nem használja

A „PIKTOR" hajfestőkészülék

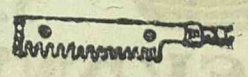

a maga nemében páratlan találmány. Segitségével bárki önmaga tetszésszerinti szinre festheti őszülő, vagy ősz haját. Könnyen és gyorsan kezelhető, foltokat nem hagy és egyenletesen fest.

Probálja meg, nem nélkülözheti!

Gyári raktár:

„SZABINA" gyógyszertár NAGYVÁRAD

Nagypiactér, Andrényi palota.

Makói dughagyma, fokhagyma

továbbá uradalmi nemesitett kerti magvak és vetni való krumpli kapható nagyban és kicsinyben **Schwarcz**, Strada Cuza Voda (volt Szacsvay-utca) 11. szám alatt

Meghivó.

A **„Sior" Építészeti és Téglagyá[ri]** 1923. évi március hó 26-án d. e. fél 12 kor tartja

évi rendes közgyülését

az intézet helyiségében (Sas palota I. em[elet]) melyre a t. részvényeseket tisztelettel hivjuk.

Tárgysorozat:

1. Három jegyzőkönyvhitelesitő k[iválasztása]
2. Az igazgatóság jelentése, az 192[2. évi] mérleg és zárszámadások előterjesztés[e és] határozathozatal a tiszta nyereség felo[sztás]áról.
3. A felügyelő-bizottság jelentése, a[z] mentvény megadása az igazgatóság [és] felügyelő bizottság részére.
4. Igazgatósági tagok választása.
5. Felügyelő-bizottsági tagok válasz[tása].
6. Esetleges inditványok.

Nagyvárad, 1923. március hó 12-én

Az igazgatóság

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A Magyar Bank Rt. zárszámadása az 1922. évről.

Mérleg-számla az 1922. évi december 31-én

Vagyon		Teher		
Pénztárkészlet	873519 81	Részvénytőke: eredeti alaptőke	1000000 —	
Váltók	363242 05	októberi kibocsájtás	3000000 —	4000000 —
Jelzálogkölcsönök	66171 52	Alapok: Tartalékalap*	40000 —	
Adósok folyószámlán	3923945 98	Nyugdijalap**	25000 —	65000 —
Értékpapirok	3102333 63	Betétek		3874431 —
Különfélék	10392 05	Hitelezők		193940 29
Berendezés teljesen leirva		Átmeneti tételek egyenlege		41260 50
		Nyereség		164973 25
	8339605 04	* Ez évi hozzájárulással Lei 100.000·— ** . . . . 30.000·—		8339605 04

Eredmény-számla az 1922. évi december hó 31-én

Veszteség		Nyereség	
Kamatok, költségek, fizetések	278890 01	Kamatok	400938 03
Adók	45784 50	Jutalékok	86374 23
Nyereség	164973 25	Leirt követelésekre befolyt	638 50
		1921. évi nyereség-áthozat	1727 —
	489647 76		489647 76

Nagyvárad, 1922. évi december hó 31-én.

Beck Albert cégvezető. **Stein Margit** pénztáros.

AZ IGAZGATÓSÁG:
Dr Adorján Emil **Lukách Géza** **Schiller Sándor** **Weinberger Lajos**

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:
Altnőder Endre **Benedek Miksa** **Barna Artur** **Weinberger László**

A Star Épitészeti és Téglagyár Rt. zárszámadása az 1922. évről.

Mérleg-számla az 1922. évi december hó 31-én

VAGYON		TEHER		
Anyagkészlet	700000 —	Részvénytőke		2000000 —
Téglagyári ingatlanok és berendezések	1383356 94	Alapok: tartalékalap	22500 —	
Értékpapirok	505601 —	értékcsökkenési alapok	22500 —	
Adósok	1181904 83	adótartalék	57500 —	
Különfélék	2150 —	nyugdijalap	25000 —	127500 —
		Hitelezők		1553749 24
		Különfélék		26963 43
		Átmeneti tételek		20000 —
		Nyereség		44800 10
	3773012 77			3773012 77

Eredmény-számla 1922. évi december hó 31-én

VESZTESÉG		NYERESÉG	
Gyári üzemköltségek	2026368 91	Nyereség-áthozat az 1921. évről	9756 52
Tiszti fizetések, üzleti költségek, kamatok, jutalékok	508121 22	Gyártmányokért	2629158 21
Adók és illetékek	59624 50		
Nyereség	44800 10		
	2638914 73		2638914 73

Beck Albert cégvezető.

Nagyvárad, 1922. évi december hó 31-én.

AZ IGAZGATÓSÁG:
Dr Adorján Emil **Lukách Géza** **Weinberger Lajos** **Zboray Gyula**

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:
Altnőder Endre **Salamon Béla** **Schiller Sándor** **Weinberger László**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Tavaszi idényre

a bőrkülönlegességek megérkeztek

Mintákkal házhoz megy

Fuchs bőrruhaüzem Calea Victoriei 1.

A Kolozsvári CZELL-Sörgyár

GYÁRTMÁNYAI

a **Hercules** duplamaláta **Tápsör** különlegesség

és

világos **Monostor** **Sör**

„Reclama" No. 2769.

utolérhetetlen minőségük miatt **vezető márkának** bizonyultak.

Nagyvárad és vidéke képviselete: **„Orient"** Ipari és Kereskedelmi R. T. Nagyvárad.

BYRON STEAMSHIP COMP. LTD. LONDON

M. EMBIRICOS & Co. Bucuresti, Str. Paris No. 1.

Constanţa direct Newyork

Lloyd 1417.

Rendszeres félhavi hajójáratok

a legnagyobb tengerentuli luxusgőzösökkel, amelyek Constanţa kikötéből indulnak:

King Alexander
Megali Hellas
Constantinople
Themistokles

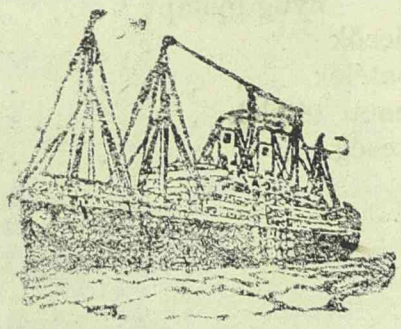

Átszállás és vesztegzár nélkül.

Az utazás tartama 16 nap!

Hajóflottánk **56** saját hajóból áll.

ÉRTESITÉS. Érdeklődőknek, akik Amerikába utazni óhajtanak, tudatjuk, hogy 1923. január 22-én kezdtük meg az utlevelek iktatását az egyedüli amerikai vizum elnyerésére. E célból szükségtelen minden érdekelőnek Bukarestbe való utazással információk beszerzése végett időt veszíteni, hanem forduljanak teljes bizalommal irodánkhoz, beküldve a vizumhoz szükséges következő okmányokat: utlevél, születési, erkölcsi bizonyitvány, házassági levelet, az amerikai rokonok meghivását és négy aláirt fényképet. Ezek alapján megszerezzük az szükséges iktatószámot a vizum megadásának napjával a sorrend esetleges elvesztésének elkerülésére. Az uj kvóta terhére induló első szállitmányunk Constanta kikötőből direct New-Yorkba **1923 május hó vége felé indul.**

Pontos, lelkiismeretes és érdeknélküli felvilágositásokkal és prospectussal készséggel szolgálunk **M. Embiricos & Co** BUCURESTI Str. Paris No 1.

KÜLFÖLDIEKNEK

VIZUMOKAT, UTLEVELEKET

a leggyorsabban, legolcsóbban megszerzünk.

FUTÁRJÁRAT NAPONTA!

Bármily Bucaresti és Kolozsvári megbízást elvállalunk.

Külföldre utazóknak dijmentesen szolgálunk felvilágositással

Mezey Mihály u. 7. Telefon: 2-21. KÁLMÁN ÉS SZIRMAI

Valentin István

női szabó, Kórház-utca 7.

Készit a legujabb divat szerint

kosztüm, kabát, korzó ruhákat

leányka kabátok, kosztümök **meglepő olcsón készülnek.**

:: **Tisztiselőknek árkedvezmé** ::

Orth. Izr. Hitközség, Nagyvár

Pászka eladás.

Az orth. izr. hitközségnél a ... eladás e hó 6-án, kedden megkezdő pászka ára kgr.-ként 22 (huszonket Az eladás a hitközségi irodában (2 2. sz. alatt) d. e. 9—12-ig és d. u. történik.

Ingyen pászkára reflektálók 7-én, szerdán d. u. 3—6-ig és e hó vasárnap d. e. 10—12-ig és d. u. kedvezményes pászkára reflektálók e hó 18—23-ig, mindig d. e. 10—12- u. 3—6-ig jelentkezzenek. Kérjük ... zönséget, szíveskedjék saját ér pászkaszükségletéről idejekorán kodni és a kiváltott pászkát miel szállitani.

Oradea-Mare, 1923. március 4.

Az orth. izr. hitközség kaügyi bizottsága

Altvate

a SIEGFRIED—GESSLER-cé dorf, budapesti, csehországi, b bécsi telepének kiválóan ismert gessége, eredeti dugaszolásban h megérkezett és minden kereskedé mét kapható.

Felhivjuk a cég többi finom lik is a figyelmet, mint Cherry- Allash, Cordial de Tokaj s.

A cég gyártmányainak képvi **Geró Mór** ur vette á

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

„NAGYVÁRAD“ APRÓHIRDETÉSEI.

Egy szó ára 1·50 lei, vastagabb betűvel 3 lei. — A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 15 lei.

Oktatás

GYORSIRÁS
(magyar-német)
GÉPIRÁS
KÖNYVVITEL
12 év óta legjobban
DONÁT-nál
Str. Gojdu (Beöthy Ödön-utca 30. szám
ELŐKÉSZITÉS
magánvizsgákra.

Lakás

Bútorozott szobát ellátással és mosással keresek beteg fiatalember részére április 1-re, belső-belváros központban. Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 218H

Egy szobát adok cserébe és belépést fizetek Szent János és Lukács György-utcákon vagy ezek közelében lévő kétszobás, mellékhelyiséges lakásért. Csegő, Lukács György-utca 10. sz. 220

Alkalmazás

Bank, kereskedelmi, áruraktári, szállitási könyvelésében jártas, felmondatlan állásban levő könyvelő, magyar nyelven kivül németet is megleheto jen birta, állását változtatná. Megkeresését „Önálló munkaerő“ jeligére a Hegedüs Hirlapirodába. 238H

Borsai ref. lelkész 3 és 5 éves leányai mellé jó családból való 12—14 éves leánykát keres, kit teljes gondozás mellett családtagnak tekintene. Jelentkezni 23-án délelőtt Beöthy Ödön utca 49 123H

Irodába gyárüzemhez jellő gyakorlattal állást keres fiatal urileány. Érdeklődni Balázsnénál, Zöldfa-utca 21. Telefon 815. 230

Okleveles gépész, szeszfőző, több évi gyakorlattal állást keres. Cim Kimián János szeszgyárvezető, Bucsu (Belényes.) 228

Kaduzixer és Gonda

ORADEA-MARE
Str. Vasuta (sz. János-utca) 36

Nagybani elárusitás: Gyékény 5, 4, 3 rőfösök, mészáros és piaci szatyorok, utazó és gazdasági kosarak, virág- és diszkosarak, kefeáruk és fából készült háztartási cikkek.
Kivánatra árjegyzéket bárhova küldök. 279

Elcserélném

vagy eladnám Magyarországon, Gyulán, az állomás melletti házamat (3 szoba, melléképületek 1500 négyszögöl gyümölcsös, szőlős kert) hasonló váradi ingatlanért.
Pusztaföldvár Zerindul mare, Judetul Arad
Pósta Lajos

Megbizható, ügyes elárusitó ügynököket helyben és vidékre varrógépek részletfizetésre való eladására azonnali alkalmi ztetást nyernek. Singer varrógép nagyváradi fióktelep Bourne & Co. Avram Iancu (Kossuth) utca 16 234H

Fényképnagyitási ügynök ki a román és német nyelvet tökéletesen birja, előnyös feltételek mellett, alkalmazást nyerhet, ajánletokat Kántor és Luka Béla fényképészek, Marosvásárhely. 182H

Román, magyar és német nyelvismerettel fiatal irodaerő, nagyobb gyárvállalatnál alkalmazást keres. Cimet a kiadóba kér. 223

Deutsches Mädchen für alles wird gesucht zu kleine Familie. Adresse im Administration. 131

Keresünk üzletszerzőket helyben és a megyében magas jutalék mellett. Beválás esetén megfelelő fix fizetés. „Anker“ biztositó, Szalárdi u. 4. 220

Elsőrendü kézi leány felvetetik nőiruha varrásához, Zöldfa-u. 7. Weisz Cornél. 252

Házvezetőnői állást keres idősebb urinő magános urnál vagy kisebb családnál a főzést is elvállalja. Cim: Löffler Lujza, Szalárd 249

Jó családb l való fiu tanulónak felvetetik Huzella és Pfaff cégnél. Ugyanott ügyes kiszolgálónő is felvetetik. 251

Önálló helybeli kereskedő vagyok, saját cikkemmel utazom, elvállalnám szolid cég képviseletét incasszott, egyezség szerint Rvmán, magyar, német szerb nyelvet beszélem. Értesitést „Garancia“ jeligére kiadóhivatalba kérek. 224

Középkoru német tanitónő állást keres vidékre nagyobb gyermekek mellé. Cimet a kiadóba kér. 244

Állami tisztviselő dijtalanul elvégezne szabad idejében román levelezést és forditást azon cégnek, mely 4 polgárit végzett 20 éves növéremet pénztárhoz vagy irodába alkalmazná. Szives megkeresését „Teljes garancia“ cimen a kiadóba kérek. 241

Mindenes főzőnőt keresek azonnali vagy április 1. belépésre. Novák, Rákóczi ut 19 sz. 243

Pénztárhoz megbizható románul levelező kisasszonyt felvesz Vadász és London, Rákóczi-ut 10. 156H

Adás-vétel

Eladó vagy elcserélendő Belényesen lévő 4 szobás, fürdőszobás modern, szép nagy gyümölcsös házam pénzért vagy Váradon levő ingatlanért. Weisz Gizi közvetitő iroda Nyomda-utca 4. 12

Eladó Schunda féle koncert cimbalom. Uri utca 23a sz. 222

Eladó Palisander ebédlő Bajza-utca 5 szám. 229

Hallatlan magas árat fizetek hamis fogakért, brilliánsért, Kohn ékszerész Kossuth-u. 7. 894

Teljesen uj nagy fehér márványlap, asztalra való eladó, Dr. Berkovits Ferenc-utca 17.

Eladó jutányos áron gyönyörü kereskedelmi Delavare Nova és Oheló szőlővessző. Sz. Kocsis János szőlőbirtokosnál Vizvezeték-utca 60 221

Magyar-utca 11. sz. alatti ház haláleset miatt eladó. Cim ugyanott. 253

Komlós Testvérek
(Oradea-Mare, Nicolae Iorga-u. 13.)
üveg-, porcellán- és táblaüveg nagyáruháza
felhivja az igen t. vásárló közönség figyelmét dusan felszerelt ***porcellán, kőedény, majolika edény, alpacca, aluminium*** és ***acél evőeszköz***, valamint ***háztartási edények, servicek, disztárgyak*** és egyéb a szakmába vágó raktárára. Szállit raktárról fenti cikkekből, valamint ***táblaüvegből, gittből***, fuvott és csiszolt üvegáruból bármilyen nagy mennyiséget.

Kárpitos és diszitők
külföldi utainkról visszatértünk, műhelyünket áthelyeztük Rákóczi-ut 7. sz. alá. Elsőrendü kivitelben készitünt, jutányos árat számit:
NAGY ÉS PRAZÁN

A Nagykárolyi Önsegélyző Népbank Careii-Mari pályázatot hirdet két könyvelői állásra. Pályázóktól megkivántatik több évi pénzintézeti gyakorlat. Előnyben részesülnek mérlegképes könyvelők, továbbá oly egyének, kik több nyelven beszélnek és irnak s akik az állást azonnal vagy mihamarabb elfoglalh tják. Fizetési igényekkel megjelölt pályázati kérvények április hó 15-ig nyujtandók be az igazgatósághoz.

Vidéki amatőr fényképezők legolcsóbb bevásárlási forrása
POLITZER IGNÁC áruháza
Nagykároly. Alapittatott 1896. évben
Vidéki szétküldés! Kérjen árjegyzéket! — **Gyári árakat!**

Cséplőgarnitura MÁV és Marschal 6 HP eladó. Bus és Farkas, Várkapu utca 8.
Kerékgyártómühely bereneezve eladó. Bus és Farkas, várkapu-utca 8.
Üzlethelyiség Szent László-téren azonnal átadó. Bus és Farkas, Várkapu-utca 8.
Benzinmotor 18 HP. eladó. Bus és Farkas, Várkapu-utca 8.
BÚS ÉS FARKAS
általános kereskedelmi irodája
Nagypiac-tér, Str. Castelului (Várkapu-u.) 8.

Nagyon szép uj kerékpárok érkeztek olcsó árban. Használt kerékpárokat becserélek és veszek. Kalendo. 254H

Cimbalom jutányosan eladó. Feketéné Szacsvay-utca 41. 245

Eladó Olaszban gyönyörü modern uri magánházat parkettes szobával, összes mellékhelyiségekkel, szép kerttel. Három szoba, előszoba, fürdőszoba, cseléd-szoba, konyha azonnal elfoglalható. Ára 380 000 lei. Értekezhetni Kertnémeros László-nál Szaniszló-u. 22 255H

Uj hálószobabutor vadonat uj, nagyon szép eladó. Kórház u'ca 21. 250

Üzleti ház belőltözhető lakással eladó. Cim Nagy-utca 2. 248

Tölgyfa kreder c faragással, fekete márványlappal eladó. Humanitas Str. Viahuta (Szt. János u.) 2.

Eladó vasut közelében 200 k. hold területben levő lucfenyő, 6 colos vastagságon felüli faragni való szep gömbölyü fa, bármilyen mennyiség, vagy az egész is. Weisz Gizi közvetitő iroda, Nyomda-utca 4 11

Eladó jókarban levő gumikerekü gyermekkocsi Kapucinus-utca 2. 235H

Eladó Kertvárosban ház üzlettel, istálló, nagy udvar, 80 ezer lei. Nagypiactéren 2 szoba, fürdőszoba, mellékhelyiség. Egy japán szerviz, csészék, complett étkek. Weisz Gizi, Nyomda-utca 4. 13

Eladó egy jókarban levő fekete férfi öltöny, egy drapp női tavaszi köpeny, egy vadonat uj gyermekágy, fehér, zománcozott és egy gyermek asztalszék. Gilányi-utca 14 Fellép. 236H

Eladó szőlőbirtok harmadfélhold, közel a város villamos megállójához százezerért. Fürdőszobai mosdó szalonberendezés, vitrinkagyló, antik óra. Vegyek antikbutorokat, mindenféle szőnyegeket, ezüst gyertyatartókat, evőkészletet. Tudok lakáscseréket. Reisman iroda. Szabadság utca 8 délután. 886

Ruházatát tudja más, hogy leggyorsabban intézi el
ellevelét és vámját
Kolozsvárt, Brassóban és Bukarestben
DEUTSCH és FIA
fuvarirodája
Palace (volt Pannonia) kávéház.

18 kötet
Pallas Lexikon
eladó
a Hegedüs Hirlapirodában.

Eladó Törökbyméró hegyoldalon egy kis 1 hold föld. Értekezni Dikszeghinél, Bunyitai Liget u. 32 247H

Méheket kasokban, kaptárban vennék. Millye Lajos Mezey Mihály-utca 13 240

Cséplős jókarban levő fészer berendezés eladó. Bunyitai liget 20 242

Különfélék

Ulleveleknél, bérletekhez legjutányosabban készit **fényképeket** Zenker fényképész, Szentiszló-utca 25. szám.

Jugoszláviában megbizásokat, elintézéseket, váméljárásokat, inkasszót, exportcikkek elárusitási vállalom. Cim a kiadóhivatalban. 225

5 és fél éves, szép, szőke, fekete szemü, egészséges zsidó leánykáját anyagi okokból örökbeadná anyja olyan becsületes, gyermektelen házaspárnak, amely tiszta és éges felneveléséről gondoskodna. Cim a kiadóban. 239H

Társulnék üzlet vagy szakembarral. Van üzlethelyiségem, műhelyem, istálóm, pincém stb. Emődi Halász-utca 31. 227

Jumperek, hogolt ruhák, kabátok, legfinomabb kivitelben való készitését, fehérnemü himzéseket vállalok. Munkásokat felveszek. Autich Lajos-utca 1. Hadaprodiskola mellett. 233H

Alulirott tudomására hozom a nagyérdemü közönségnek, hogy én, mint épitési vállalkozó ujból megfogom kezdeni az épitkezést. Az épitkezés terén minden e szakmába vágó munkát, ugymint épitkezéseket átalakitásokat, reparációkat, betonozásokat, csatornázásokat, házmegfalazásokat ugy vidéken, mint helyben elvállalok. Levélbeli értesitésre helyszinre megyek. Tisztelettel
Sarkady Bálint
épitési vállalkozó, Bihar hágóut, fütőház mellett.

Husvéti
parfümök, pipere szappanok, fésük és hajdiszek jó anyagból kizárólag nálam szerezhetők be.
Utazó kosarak nagy választékban
Szabó J.
fűszerüzlet Sas-passage 42. sz.

Legujabb
divatlapok
kaphatók a
Hegedüs Hirlapirodában

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A „NAGYVÁRAD" APRÓHIRDETÉSEI

Egy szó ára 1 50 lei, vastagabb betűvel 3 lei. — A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 15 lei.

Lakás

Egy szobás konyhás lakást város bármely részén belépéssel keresünk. Blum Testvérek, Zöldfa-u. 8. 205

Egy szoba konyhás lakásért fizetnék 1500 vagy 2000 lei lelépési dijat. Cim Hegedüs Hirlapirodában 216

Alkalmazás

Háztartásom feliigyeletére intelligens urinő korosak. Cim a kiadóban.

Kisasszony 3 nagyobb gyermekhez felvételetik. Leichner, Rimaniczi u. 2.

Kertészt keresek 30 hold kerthez évre munkásembert rendelkezni tudót, 30—40 éves nőtlent, fizetés megállapodás szerint. Cim Jósa Gyula Ciula Incsel havassági gazdaság, u. p. Calata-Mare. 191

Kis családhoz keresek főzni tudó mindenest magas fizetéssel Cim a kiadóban

Német-magyar gép- és gyorsirónőt keres azonnali belépésre az Aurora Aether-gyár. Telefon 446 214

Gyakorlott gyors és gépirónő felvételetik Dr Kepes ügyvédi irodájában, Teleky-utca 8 szám. 149

Mindenes jobb leányt, fiatal párhoz azonnal felveszek, Szt. László tér 5. emelet 5. 257H

Adás-vétel

Veszünk!!

teljes lakberendezéseket, a legmagasabb árat fizetünk, meghivásra házhoz is megyünk.

Frenkel és Fia

bútor- és szőnyegraktár, Mozsay Mihály-utca 10. sz.

Házak eladók. **Házeladási** megbizásokat vállalunk. — **Külsőnökkel** megegyezünk. Magánpénzeket **jelzálokkal** elhelyezünk. Adásvételi Rtg. Parcul Traian 12. — Értesités délután. 5

Kálvária-utca 34. számu ház eladó. 20 000 lei rajta maradhat 6 százalék mellett 10 évig. Adásvételi r.-t. Parcul Trajan, — Széchenyi-tér 12. Értesités délután 4—6 között. 8

Victoria Irógép

uj, látható irásu, olcsón

eladó

a Hegedüs Hirlapirodában.

Eladó Ermelléken szép fakvésü szőlő nyaralóval és teljes felszereléssel. Cim a kiadóban. 128

Puha ólmot keres megvételre a Sonnenfeld Adolf R.-t., Szilágyi Dezső-u. 6.

Szép faragott könyvszekrényt, lehet régi is, megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 4

Eladó: Gerliczy utca 2. számu ház. Érdeklődni lehet ugyanott emeleten. 125

2-7 lóerős villanymotor indító ellenállással, eladó, Sunfield, Strada Viahuta 29. 145

Eladó a Farkas-telepen 99—16. számu megánház kerttel együtt, azonnal elfoglalható. — Értekezhetni ugyanott. 217

Eladó uj tábláskocsi, ló, szerszám, féderes kocsialj, kocsi lámpás. Báthori-u. 20 szám. 219

Reszelők

és mindenféle **ráspolyok ujravágását vállalom szolid árak mellett.**

Maár Lajos

reszelővágó Nagyvárad Teleky-utca 45. szám.

Jóforgalmu füszerüzletet keresek megvételre. Cimeket „Készpénz" jeligére e lap kiadóhivatalába kérek (Ügynökök kizárva)

Jókarban levő fehér, fényegmentes, gyermekágyat megvételre keresek. Cim a kiadóban.

Alkalmi vétel. Látható irásu irógép, kitünő szerkezet, 6500 leiért eladó a Hegedüs Hirlapirodában. 161H

Házai vennék — lakás nélkül — 200 ezer leig. Részletes zárt ajánlatokat tulajdonosoktól „Komoly vevőnek" a kiadóba kérek. 190

Burgundi répa eladó 80 tól 100 mázsáig. Cuzavoda (Szacsvay) utca 89 157

ELADÓ

futókocsi olajos tengellyel. 4 kocsikerék uj.

Ház négy szobás kocsiszinnel, nagy telekkel 100.000 leiért, a Magyar utca kezdetén. Értekezni Hentes-utca 3 sz, alatt

BRODYNÁL

Lószerszámok

kocsizók, fekete, sárga és valódi nikkel csattokkal 8000 leitől, igás 1200 leitől. Javitásokat olcsón és jól készitek,

BRODY

Nvárad, Hentes-u. 3.

Rózsa burgonya házhoz szállitva wagontételnél is legolcsóbb napi árban kapható. Spitz, Szacsvay-utca 9. 869H

Veszünk lakberendezési tárgyakat, porcellán, üveg, chinaezüst tárgyakat. Uti kosarak, legjobb fésük, fatálcák, székek, székülések. Babajavitás, porcellánragasztás. Tisztviselőknek árkedvezmény Farkas Áruház, Jorga Miklós (Zöldfa) utca 5. 254

Husvéti liba-zsir

ארטה' כשר

kilónként 130 lei, chumec zsir 120 lei. 5 kilogrammos vételnél árkedvezmény

Salamon

Baros-ut 10. Neumann-ház.

Magas árban veszek

brilliáns, arany, ezüst ékszereket és dísztárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szájpadlást, arany és más hamis fogakat

Freund Benjámin

ékszerész, Nagyvárad, Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 11 szám. Széchenyi-szálló épület

Ékszer alkalmi áron kapható.

Különféle

1—2 éves gyereket gondozásba felveszek. Orosz-né, Hattyu u. 38.

3 pár női harisnyából 2 párt, 2 pár zokniból 1 párt varr Gondáné, Dauljanich-utca 2.

„Stabil" gépek és felszerelések lerakata, Nagyvárad, Nagypiactér. Telefon 16—86. Raktáron tart ezüstkerekeket, csapágyakat minden méretben. 61

24% kamatra keresünk magánpénzt teljes fedezettel. Adásvételi Rtg. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 12. Értesités délután. 4

Butort

ha olcsót és jó háló szoba, ebédlő és konyha berendezést akar venni vagy rendelni, keresse fel

Száraz Miklós

műasztalost

Szt. László (Körös-u) 48.

FILET

kézi munkához kockázott papir kapható a

Hegedüs Hirlapirodában.

Mérlegek

súlyok, ürmértékek, zománcz edények, épület és butorvasalások legolcsóbban

Stern József vaskereskedőnél

N. Jorga (Zöldfa-u.) 10

Eladó házak

Kolozsvári-utcán 34 éve óta fennálló pékség, üzlet, ital, füszer, istálló, 3 szobás modern lakás, elfoglalható az egész 350 ezer. Berkovits utca elején nagy ház beköltözhető 2 szobás 70 ezer lei, modern 3 lakásos fürdőszobás ház csere lakással elfoglalható 3 szoba fürdőszoba 18 ezer lei. Vannak a város minden utcáján kisebb nagyobb beköltözhető házak 30 ezer leitől 1 milliárdig. tudok szőlőket, birtokokat, 1 és két szobás azonnal elfoglalható lakásokat, butorozott szobákat üzleteket. Ha lakását házát földjét, szőlőjét, butorozott lakását eladni, kiadni cserélni akarja, forduljon bizalommal hozzám diszkréten azonnal csak is intézhetem el, bizományba bármit elfogadok.

Welsz Gisi

közvetitő iroda, Nyomda-utca 4. szám Szatmárié-utca sarok.

Textilimport

Julius Weiszberger & Co Timisoara

Bulev. Regele Ferdinand, Palatul Hilt.

Külföldi textilgyárak vezérképviselete és bizományi raktára:

Neumann, Rothmüller Textil A. G. Wien

M. B. Neumann's Söhne Mech. Weberei, Färberei. und Cottondruckfabriken Königinhof, a/E und Hohenems

Otto & Emil Schlein Druckfabrik Königinhof a/E.

Állandó nagy raktár! Gyári árak!

Csak nagykereskedőket szolgálunk ki!

Táviratcim: Textilimport Timisoara

Telefon: 19-82

Varrógépek kerékpárok

gumik és mindenféle alkatrészek a legolcsóbban nálam kaphatók, uj és keveset használt eredeti singer gépek, női szabó és halkaros gépek.

JAVITÁSOK

a legmegbizhatóbban, — gyorsan és legolcsóbban vállalok. — Hivásra házhoz is megyek. Használt varrógépeket és kerékpárokat veszek.

Varrógépraktár

és javitó műhely Nagypiactér 8. szám, Sas és Zöldfa-utca között

Cipőfelsőrész-készitő

műhelyemet át helyeztem Széna-utca 1. szám alá. — Készitek export, valamint tucatos és páros munkát ugy hozott, mint saját anyagból, a legizlésesebb kivitelben.

Brunner József

Sonnenfeld Adolf nyomda Részv.-Tára.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.